

LEOPOLD ŠKAREK T. J.

V ŠIKU MARIÁNSKÉM

V PRAZE L. P. 1923

V Š I K U
M A R I Á N S K É M

N a p s a l

P. LEOPOLD ŠKAREK T. J.

V P R A Z E. L. P. 1923

Imprimi potest.

Romae, die 14. Julii 1922

WŁODIMIRUS LEDÓCHOWSKI,

Praep. Gen. Soc. Jesu.

Nihil obstat.

Dr. FRANC. HRUBÍK, censor.

Č. 11123.

Imprimatur.

Pragae die 24. Augusti 1922.

† ANTONIUS PODLAHA,

Episcopus Paphien., vic. gen.

Z letopisů Mariánských družin.

1. *U kolébky.*

Díla boží mívají zpravidla skrovné začátky. A skrovný byl i začátek Mariánských družin. Představ si síň školní, v čele obraz Panny Marie, v lavicích asi tucet žáků, jak se modlí a zpívají — a stojíš u kolébky družiny. Tak aspoň začal v Římě v letech 1560 až 1564 mladý Flám Jan Leunis T. J., který tam byl profesorem na nižším gymnasiu, prvou družinskou schůzi. Chtěl ze žáků vychovati velké muže a proto jim postavil na oči velký vzor — Rodičku Boží; chtěl je uchrániti špíny nečistoty a proto hleděl jejich srdce nadchnouti horoucí láskou k nejčistší Panně. A dílo se dařilo. Bez nucení, bez trestů hoši se učili, dělali dobrotu, jeden druhého snažil se předstihnouti ve ctnosti.

Říkává se: „Slova zní, příklady hřmí“. A tak tomu bylo i tam. Dobrý příklad žáků Leunisových nakazil žáky i jiných tříd. Nechtěli strpěti, aby jiní byli hodnější než oni. Přihlásili se tedy také do družiny, takže r. 1563 měla již 70 členů. P. Leunis vypracoval jim stanovy a dal sdružení pevný útvar. V čelo postavil představenstvo ze starosty

a 12 radních. „Ctností a vědou za Marií!“ — bylo heslem tohoto nadějného sdružení. Začali konati schůze v kolejném chrámu, zasvěceném Zvěstování Panny Marie, po němž se zvali „družina Zvěstování Panny Marie“. Za šest let družina vzrostla tou měrou, že ji bylo nutno r. 1569 rozdělit a zříditi zvláštní oddělení pro vyšší třídy.

Mladá duše nedovede utajiti dlouho svého nitra. Brzo přizná barvu, ať v dobrém nebo ve zlém. Také sodálové chtěli ukázati, co dovede nadšené srdce. Ve volných chvílích navštěvují římské nemocnice, chodí od lože k loži, těší, obvazují rány, nemocné podělují dárky.

Toho Řím dosud neviděl. Začalo se o tom mluvit. Ba doneslo se to až k papeži Řehoři XIII., který r. 1577 vyslovil družině pochvalné uznání a několik let nato, dne 5. prosince r. 1584, zařízení družiny schválil bulou „Omnipotentis Dei“, ustanoviv, aby všechny další družiny se přivtělovaly k družině římské. Tím byla tato povýšena za mateřskou „Prima primaria“ všech družin celého světa.

Takový je v několika rysech počátek onoho semene hořčičného, jehož větve rozrůstaly brzo do celého světa.

2. Na vítězném postupu.

Počátky Mar. družin byly skrovné. Než bylo to dílo boží a proto požehnání spočívalo na něm. Neuplynulo ani 15 let a již hlásilo se na 30.000 mladých bojovníků k praporu Mariánskému. Všude, kde povstaly koleje (gymnasia a vysoké školy) jesuitské, jako v Kolíně (1575), v Praze (1575), v Mnichově (1576), v Innomostí (1577), v Hallu (1578), v Lucernu (1578), ve Vídni (1579), byly založeny i studentské družiny.

Než až do této doby byly zřizovány jen pro studenty. To budilo posvátnou závist u druhých stavů. I ony chtěly se zasvětit službě Rodičky Boží, vždyť také jim bylo potřebí náboženského obrození. Tomuto jejich přání vyhověl papež Sixtus V. r. 1587 a dovolil zřizovati u kolejí Tovaryšstva Ježíšova družiny i pro jiné s t a v y m u ž s k é. Roku 1602 rozšířil papež toto dovolení i na residence jesuitské (domy beze škol), což později r. 1621 papež Řehoř XV. znova potvrdil a schválil.

Od té doby razily si družiny cestu světem a jako vlny zaplavovaly všechny stavy. Šlechta, kněží, umělci a učenci, kupci, řemeslníci, měšťané, vojáci, rolníci, učňové —

vše kupilo se pod bělostným praporem Neposkvrněné. V některých městech bylo 7, ba až 20 družin. Tak měly družiny hornoněmecké provincie jesuitské v 20 městech na 60.000 členů, z těch bylo 36.000 pánů s akad. vzděláním, 18.000 měšťanů, 6000 jinochů, 4000 studentů.

A nejen to — družiny pronikaly s misiónáři i do dálných krajín p o h a n s k ý c h. V Nankingu v Číně bylo již roku 1628 osm družin, rozdělených dle pohlaví a stavů. Ve stanovách vedle pobožnosti vytkly si jako zvláštní úkol — pečovati o chudé, nemocné a pohřby zemřelých. V Pekingu, v hlavním městě Číny, bylo 6 družin (3 mužské, 3 ženské). V celé Číně bylo r. 1664 na 400 družin, z nichž mnohé měly přes 100 členů. V Japonsku páčil se koncem XVI. století počet sodálů na 3000 členů. A podobně tomu bylo i v jiných zámořských zemích, jako na Filipínách a v Indii. Tak se stala Mariánská družina sdružením, jež obepínalo celý svět.

Jen ženám nebylo dotud popráno požívatí výsad Mar. družin. Byly sice také zřizovány, ale nemohly býti přičleněny k Mateřské družině římské, čímž nestávaly se účastnými odpustků družinám udělených.

Tuto poslední přehradu zrušil papež Benedikt XIV. Roku 1751 dovolil generálovi Tovaryšstva Ježíšova, aby i ženám dostalo se této milosti.

Až dosud byla vytčena jen zevní stránka obrovského vzrůstu Mar. družin. Než všimněme si také osob, jež se hlásily k praporu Bohorodičky, a ducha, jimiž háralo jejich nitro. Nejučenější a nejslavnější mužové nestyděli se býti dítkami Panny Marie. Stačí uvést jen slavná jména Torquata Tassa, nesmrtelného pěvce „Osvobozeného Jerusalema“, Justa Lipsia, svého věku učence prvního řádu, světových dramatiků Lope de Vega a Calderona, slovutných malířů Rubense a jeho žáka Van Dycka, řečníků Bossueta a Bourdaloua, vítězných vojevůdců Tillyho, prince Eugena Savojského, Don Juana d'Austria, vesměs to horlivých soudálů.

Ani korunované hlavy nestyděly se vzdávati hold Královně nebes. František II., vévoda Lotrinský, Emanuel, vévoda Savojský, Jindřich Bourbonský, královští princové francouzští Ludvík a Armand, králové polští Zikmund III. a Ladislav IV., vévoda Maximilián Bavorský, římské císařové Ferdinand II., Ferdinand III. a Leopold I. — to jen ně-

kolik jmen slavných sodálů, kteří zdobili purpur královský medailí!

A že nadšení těchto mužů pro družinu nebylo prchavé, nýbrž plynulo z opravdové lásky k Rodičce Boží, toho svědectví podávají nám jejich slova a činy. — Tam na březích slunné Itálie, v čarokrásné Neapoli, umírá vévoda z Popoli. Syn klečí u lože otcova. „Nezapomínej milý synu“, — toť jeho odkaz — „nezapomínej, že za vše dobré, co jsem v životě vykonal, a byť toho bylo málo, děkuji Mar. družině. Vzácnějšího dědictví nad ni nemohu ti zůstaviti. Věz, větším štěstím je pro mne, že jsem byl sodálem, než že jsem byl vévodou.“

Roku 1595 zavítá vévoda Maxmilian Bavorský, horlivý sodál, s chotí do Ingolštatu. Po okázalém uvítání je jedna z prvních jeho otázek: „Máte dnes družinskou schůzi?“ „Ještě jsme na vahách,“ odpovídají sodálové, „pro příchod Vaší Jasnosti.“ „Proč pak,“ horší se Maxmilián, „jsem sodál tělem a duší a bylo by hanba, aby k vůli sodálovi utrpěla úcta Rodičky Boží. Ne, ne — jen mějte schůzi, přijdu také!“ A když zemřel, dal se pochovati na mariánském místě poutním v Starém Öttingu a poručil si na náhrobku tento nápis: „Zde odpočívá srdce

Maxmiliána I. Za živa bilo pro velké činy a láskou k Rodičce Boží. Věz poutníče, že Maxmilián i po smrti miluje celým srdcem Pannu Marii!"

A slavný Lessius († 1606 v Lovani), své doby učenec prvního řádu, pronesl na smrtelné posteli památná slova: „Nejkrásnější den mého života byl den přijetí do Mariánské družiny.“

Císař Ferdinand II. podpisovával se: „Ferdinand II., chránělec Panny Marie“. A v jeho zemích nebylo téměř družiny, v jejímž albu by se neskvělo jeho jméno. Rodičku Boží nazýval „vrchní velitelkou vojska“ („Generalissima“) a všechn svůj vládařský um a rozhled připisoval její milostné pomoci. A jako otec byl i jeho syn Ferdinand III. horlivým sodálem. Z vděčnosti za uhájení Prahy před Švédy a na poděkování za šťastné ukončení hrozná války třicetiletá dal postavit r. 1650 v Praze na Staroměstském náměstí památný sloup se sochou Rodičky Boží bez poskvrny počaté a osobně se dostavil se svým synem k jejímu odhalení (1652).

Než nač hromadit ještě doklady? Jen dodatkem stůj zde, že v XVII. století skvělo se v seznamech sodálských na 80 jmen kar-

dinálů. Z těch bylo sedm poctěno papežskou tiarou. A také oba velikáni XIX. století Pius IX. a Lev XIII. zasvětili se hned v mládí v družině Královně nebes a zasloužili si právem název papežů mariánských.

Škola mariánská se tedy osvědčila. Z ní vyšlo na tisíce rázných mužů, katolíků nejen jménem, ale i skutkem. V družině položili základ k pozdější svatosti světové, jako František Saleský a sv. Alfons z Liguori. Sv. Alfons dokonce nazval družinu „archou Noemovou“, v níž nalézáme útočiště před potopou hříchů a nepravostí. Družina probudila a vdechla apoštolského ducha sv. Vincenci de Paulo, Janu Františku Regis T. J., Petru Klaverovi T. J., Karlu Boromejskému. Na její půdě vypučely sněhobílé lilie sv. Jana Berchmansa T. J., Stanislava Kostky T. J., mučednická neohroženost bl. Jana de Britto T. J., bl. Ondřeje Boboly T. J., blah. Melíchara Grodeckého T. J. A bylo by možno uvést ještě celou řadu světců, kteří vyrostli na půdě Mariánské družiny a kteří jako hvězdy se dnes skví svatostí na obzoru církve sv.

A čím lze vysvětliti tento netušený rozmach Mar. družin? Když sv. Ignác předložil papeži Pavlu III. (1538) osnovu Tova-

ryšstva Ježíšova, tu prý papež zvolal: „*Digitus Dei hic est* — prst Boží je v tom“. A tento „prst Boží“ je také patrný ve vzniku a rozvoji Mar. družin. Jako Prozřetelnost božská proti záplavě protestantské vzbudila Tovaryšstvo Ježíšovo, tak postavila mu po bok i Mar. družiny, aby byly pomocnými šíky proti kacířství a nevěře. Že Čechy, Štýrsko, katolické kraje dnešního Německa, uchovaly si víru katolickou, o to mají právě Mar. družiny nemalou zásluhu. Tím se také vysvětluje vztek protestantů proti družinám, ono spílání jim „modlářů“.

A toto poslání, samou Prozřetelností Mar. družinám vykázané, ukázalo se zcela patrně i v pozdějších dobách. Když se na konci XVIII. století podařilo zednářům ve Francii skáceti trůn a oltář, byly to opět družiny, které se postavily jako mocná hráz proti této záplavě nevěry a nemravnosti. Exjesuita P. Delpuit, chtěje této zkáze čelit, založil r. 1801 v Paříži družinu; jeho příkladu následovali i jinde. A účinek se brzo dostavil. V úřadech, na veřejnosti, v rodinách — všude vystupují sodálové na obranu sv. víry a pracují o obnově pořádku. Bohužel, že ne dlouho. Již roku 1810 byly všechny družiny císařským výnosem

zrušeny. Než pádem císaře Napoleona I. padl brzo i zákaz. Myšlenky P. Delpuita ujal se P. Ronsin T. J., který znovu vzkřísil zaniklou družinu. Družina pojímala v sobě různé stavy. Co je pojilo, byla láska k Bohorodičce. Viditelným odznakem této vnitřní lásky bylo heslo, jež si napsaly nad prostým družinským oltářem: „Jedno srdce, jedna duše!“ Již r. 1820 rozvětvila se družina ve tři odbory, každý s vlastní správou. „Odbor dobročinný“ navštěvoval nemocnice a vězení, sbíral potulné a zanedbané děti. „Odbor literární“ byl činný spisovatelsky a při tom ujímal se zanedbané mládeže, staraje se i o další její výchovu a vzdělání. „Odbor sv. Jana Františka de Regis“ pečoval o veřejnou mravnost a urovnával divoká manželství. Ovšem tato všestranná činnost neušla odvěkému nepříteli všeho dobrého — ďáblu a jeho apoštolům — zednářům.

V novinách, na schůzích vytrubováno do světa až do ůmrzení „P. Ronsin ovládá svými družinami vojsko, policii, advokáty, učence, jeho sodálové mají ve státě nejvlivnější místa.“ Toho se zalekl konečně i dvůr, ba i církevní vrchnost dostala strach, a aby měla pokoj, vyzvala představené řádu, aby P. Ronsina přeložili na jiné působiště. Stalo

se. P. Ronsin postoupil místo jinému a sám bez sebe menšího reptání odebral se jinam. Kdož se tedy nadál, že dvě léta nato, r. 1820, bude celé dílo ztroskotáno a na dlouho pohřbeno!

Než těchto úspěchů nebyly by se družiny dopracovaly, kdyby se jednotliví členové nebyli stali vhodným nástrojem v rukou Prozřetelnosti božské. Prozřetelnost božská koná po všecy časy velké věci, nalezne-li jen vhodné nástroje, které pochopí její záměry, a nedbajíce vlastního prospěchu nebo pohodlí, dají se bou vládnouti. A právě v tomto duchu vychovávaly a vedly Mar. družiny odjakživa své členy, kladouce vždy hlavní váhu na duchovní obrod každého jednotlivce. Proto vštěpovaly svým členům odpor a opravdovou hrůzu přede vším nízkým a hříšným a snažily se je nadchnouti pro věci nebeské. Zvláště byl to duch modlitby a jakéhosi důvěrného obcování s Bohem, kterým se vyznamenávala družina hned od prvního počátku. Dějiny nám vyprávějí o soddálech, kteří celé hodiny trvali na modlitbách a rozjímání, v nichž nalézali dostatečnou náhradu za všecy radostí, jimiž se kochají dítky tohoto světa.

Vedle modlitby kvetl v družinách i duch

k a j í c í. Kdo hřeší, musí se káti. A sodálové se káli nejen za hříchy své, ale i za hříchy těch, kteří se nestarají o odčinění svých poklesků. Proto pořádali o svatém týdnu kajícné průvody ulicemi měst, jednise bičovali, druzí nesli na bedrách těžký kříž. Dějiny uvádějí nám tu druhé Aloisy, kteří k zachování čistoty spali na holé zemi, kámen byl jim poduškou. Jiní zase, jako sv. Benedikt, vrhali se do ledové prohlubně nebo do trní, aby uhasili žár vášní.

A co teprve dlužno říci o jejich apoštolské horlivosti? Pro víru není jim žádná oběť těžká. Malý chovanec na příkl. šetří celý boží rok, skládá halíř k halíři, od spolužáků snáší mlčky výtku „držgrešle“, „lakomce“. Na konci školního roku pak klade na družinský oltář k nohám své Královny 25 lesklých dolarů jako svatopetrský halíř pro sv. Otce. — Když koncem XVI. století vypuklo v Japonsku hrozné pronásledování křesťanů, utvořily tamní družiny mezi sebou „Bratrský svaz mučedníků“. Jako zvláštní stanovy vytkly si tyto body: 1. všichni mají býti ochotni pro víru Ježíše Krista podstoupiti vyhnanství i smrt; 2. mezi členy nemá býti nepřátelství ni sporu a na mučednictví se mají připravovati po-

stem, modlitbou a pokáním; 3. dvakrát týdně se mají scházeti ku poradám, jak křesťanské náboženství udržeti a svaz svůj upevniti; 4. upozorňovati se vzájemně na chyby a za ně pokání si ukládati; 5. kdo jednou víru zapřel, nesmí býti znovu do svazu přijat, leč by podal jisté důkazy opravdového obrácení a napravil pohoršení přiměřeným pokáním; 6. některý člen má opatrovati almužny pro chudé, trpící pro víru a na mše sv. za zemřelé. „Svaz mučedníků“ měl za krátko 3000 členů. I dítky hlásily se k němu.

Tímto tedy směrem nesla se veškerá činnost Mariánských družin v dobách minulých. Krátce lze ji vystihnouti dvěma slovy: posvěcení vlastní a posvěcení bližních. Ký div, že papežové nenalézají ani dosti slov chvály a uznání, jimiž zasypávají Mariánské družiny. A apoštolští mužové, jako sv. Karel Boromejský, sv. Alfons z Liguori, sv. František Saleský, doporučují opět a opět svému duchovenstvu zakládati Mariánské družiny, spatřující v nich neklamný prostředek obrodný svých diecézí.

3. Na vinici cyrilometodějské.

Símě, zaseté sv. Cyrilem a Metodem, utěšeně zkvétalo a vydávalo hojnou žeň. Sv. Ludmila, sv. Václav, bl. Anežka, sv. Prokop, Karel IV., sv. Jan Nepomucký — toť jsou oni velikáni, kteří uzráli na této půdě. Tehdy platilo: Co Čech, to katolík! Ba vešlo v přísloví: „Čech nemůže býti kacířem.“ Bohužel pravdivost jeho se neosvědčila. Vystoupil Hus a proti neomylné nauce církve sv. postavil svou nauku. Čech stal se kacířem. Zbloudil a jeho osudný konec je všem znám. Od té doby národ český nikdy nenabyl klidu. Chápal se každé i sebe podivnější nauky, jen když čelila proti Římu. Vystoupil Luter, Kalvín a národ český přes všecku nechť k němectví vrhl se s otevřenou náručí v klín protestantství. Raději němectví — jen ne Řím! Za takovýchto okolností postavení katolíků v Čechách bylo den ode dne trudnější a beznadějnější.

A právě tehdy, kdy bylo nejhůř, klečelo v Římě před papežem Pavlem IV. dvanáct mužů, k nimž on takto promlouval: „Ejhle, posílám vás jako ovce mezi vlky... Časové jsou nebezpeční a zlí. Bude vám snáseti od jinověrců a rozkolníků mnoho pronásledo-

vání pro katolickou víru, ale buďte dobré mysli. Kristus, který zvítězil, bude s vámi. Buďte stateční a doufejte v Hospodina; služte věrně Bohu a bojujte dobrý boj! Ta slova vštěpte si i vy i vaši následovníci hluboko do srdce!" Byly to prvotiny českých jesuitů, kteří byli r. 1552 posláni do Říma a nyní — začátkem r. 1556 — chystali se k návratu do vlasti. Cestu z Říma do Prahy konali pěšky. Zbraň, kterou s sebou přinášeli, byl růženec a kříž. Přibyvše do Prahy, otevřeli tu dne 7. července 1556 gymnasium a vyšší školy. Začátky byly skrovné, ale pevná důvěra v Boha, nezdolná houževnatost a přízeň vlivných katolíků překonaly všechny obtíže. Než veškery jich námahy nebyly by se potkaly s úspěchem, kdyby si nebyli dovedli vychovati horlivé spolupracovníky z řad laiků. A právě o to hlavní zásluha přísluší Mariánským družinám.

Roku 1575. působil na gymnasiu v Praze P. Edmund Kampián T. J. Rodem a smýšlením byl Angličan, ale v jeho apoštolském srdci bylo dosti místa i pro Čechy. Ten vybral si 12 nejlepších žáků, vyložil jim, oč běží, a za krátko byla ustavena družina. Příklad jejich působil. Brzo hlásili se noví bojovníci do řad mariánských. Ještě téhož

roku v srpnu byly vykonány volby a uvedení správy dále se slavným způsobem. Sám papežský nuncius Delfini a mnoho šlechticů a rytířů zúčastnilo se slavnosti. Do družiny hlásili se brzo i nestudenti. Již r. 1578 bylo ji třeba rozdělit na tři sbory — gymnasistů, universitních studentů, nestudentů, k němuž náležela šlechta a páni akademicky vzdělaní. K nim přibyl za krátko čtvrtý sbor — družina měšťanů. Mužové, jako Lobkovic, Martinic, Slavata, arcibiskupové Lohe-lius a Volfgang Zelender, neváhali hlásiti se veřejně k družině.

Tím položen základ k velkolepé organizaci katolíků, již vděčíme za zachránění odkazu cyrilometodějského — sv. víry. Až do té doby bojovali katolíci, každý takřka na svůj vrub, nyní se semkli a v spořádaném šiku postavili se proti rozpínavému protestantismu. A bylo toho nanejvýš potře-bí. Protestanté vedli sidenode dnebezohled-něji. Protestantská šlechta volala do českých osad německé kazatele a učitele. Tím ně-mečtí řemeslníci a rolníci hrnuli se odevšad do Čech. Lákaly je různé výsady a přízeň českých souvěrců. Za krátký čas bylo v ze-mi na 33 procent Němců. Šedesát měst a tisíce vesnic propadlo germanisaci. Tak na

př. Staré město v Praze, které čítalo r. 1526 mezi novými měšťany pouze 4 proc. Němců, čítalo jich r. 1611 již 51 procent. K tomu zpupnost protestantské šlechty neznala mezí. Roku 1609 obořili se protestantští stavové na sněmu na ministry královské, naléhající na ně, aby doručili jejich písemnou žádost o svobodu náboženskou císaři Rudolfovi II. a zasadili se o její příznivé vyřízení. Tomu opřeli se věrní katolíci s knížetem Zdeňkem Lobkovicem v čele a prohlásili: „Stůjme; ať si nás rozsekají, nepodáme se!“ Většina katolických pánů, k nimž náleželi Kolovratové, Černínové, Lobkovicové, Martinicové, Berkové, Kavkové z Říčan, nepodepsali. Král Rudolf dlouho váhal podepsati, ale konečně ve své slabosti podepsal. Marně ho varoval Lobkovic: „Královská Milosti, tento majestát bude na velikou škodu vaši i katolického náboženství.“ Rok 1618 ukázal, že Lobkovic předvídal dobře. Bylo to 23. května r. 1618, kdy protestantští stavové vrazili na hrad pražský a vyhodili oknem královské místodržící Slavatu, Martinice a písaře Fabricia. Všichni byli horliví mariánští sodálové. Martinic, jsa vlečen k oknu, modlil se: „Ježíši, Synu Boha živého, smiluj se nade mnou. Matko

Boží pamatuj na mne!" Načež Oldřich Vchynský posměšně podotkl: „Uvidíme, zda-liž mu co jeho Maria pomůže." A Maria pomohla všem. Všichni tři vyvázli až na malé odřeniny bez pohromy, což při značné výši pádu nelze si snadno vysvětliti bez zvláštní ochrany Boží. Hned nato zřídili stavové vládu 30 direktorů a postavili se v zjevný odboj proti zákonitému panovníku. Vůdcové katolíků, jako Martinic, Kolovrat, Černín, Mitrovský, Točník, Michna, Šternberk, vesměs mariánští sodálové, a v prvé ovšem řadě jesuité, byli ihned vypovězeni ze země na věčné časy. Majetek jejich byl zabrán, družinské kaple zabaveny, dveře násilně vypáčeny a vše přeházeno a rozkradeno.

Nadešel osudný den 8. listopadu r. 1620. Na Bílé Hoře, asi hodinu od Prahy, stála proti sobě dvě vojska, každé pod jiným praporem. Na straně kalvína Bedřicha Falckého skvěl se prapor se znakem slunce a nápisem: „Couvati neumím", na straně krále českého Ferdinanda II., horlivého sodála, prapor s obrazem Rodičky Boží a heslem: „Ukaž se nám matkou!" A Maria ukázala se dobrou matkou. Katolické vojsko vyrazilo proti nepřátelům s heslem: „Svatá Ma-

ria". Boj byl tuhý, než nepřátelé národa českého jsou šťastně udoláni. Tím byla vlasti zachráněna víra cyrilometodějská, ba lze říci s velikou pravděpodobností, i libá řeč česká. Nyní směli se věrní katolíci zase vrátiti do své otčiny. Než jak zasténali, vidouce všude ohavnost zpuštění. Chrám svatovítský, chloubu to českého národa, znesvěcen. Hrob sv. Jana zabeđen. Ostatky Svatých z velké části spáleny, obrazy jejich rozházeny. Z družinské kaple v Klementinu, zasvěcené sv. Václavu, byla konírna. Tak nakládali s drahocennými památkami, jež s tolika oběťmi snesli nebo vybudovali králové čeští a obětavost zbožného lidu, vlastní synové národa.

Na obnovení družiny za těchto okolností nebylo pomyšlení. Teprve r. 1620 o vánocích sešli se sodálové ku společné slavnosti. Zúčastnil se jí také generál Cerklas Tilly, horlivý sodál, který při ní přistoupil ke stolu Páně a jeho vojsko vypálilo na počest salvu. Brzo konaly se také slavné pouti děkovné k Matce Boží do Staré Boleslavě a o sv. Václavu na královský hrad pražský k jeho hrobu. Lidí bylo tolik, že chrám svatovítský jich daleko nepojal. Také byl hned den sv. Václava, který nekatolíci snížili na všední,

prohlášen za sváteční a slaven s největší okázalostí.

Zatím odevzdal r. 1622 král Ferdinand staré učení Karlovo jesuitům. Ti zřídili tu zanedlouho družinu akademickou, která si získala veliké zásluhy o obnovu náboženství katolického v našich vlastech. Z ní vyšla celá řada nadšených kněží, kteří se chutě chopili práce a získávali novou půdu kaceřovanému náboženství katolickému. Vychovala katolické šlechtice, kteří spatřovali životní úkol v tom, aby na svých statcích vzkřísili víru svatováclavskou a dopomohli jí k platnosti ve veřejném životě. Za tou příčinou dávali konati misie, sami brali na nich účast a veřejně přistupovali k sv. svátostem. A jako byli členy Mariánské družiny páni, tak tomu bylo i u jejich úředníků. I oni byli dítkami nebeské Matky a byli si vědomi, že je svatou povinností jejich chovati se k poddaným nejen lidsky, ale i předcházeti je v plnění křesťanských příkázání dobrým příkladem.

A nejen jesuité, ale i jiní řádové zřizovali Mariánské družiny, jako na př. Benediktini. V Blatné v Čechách a v Lipníku na Moravě byly družiny řízeny světskými duchovními. Na Moravě byl to zvláště kardinál Dietrich-

stein, který byl velikým jejich příznivcem. Vymohl jim nejen výsady duchovní, ale obdařil je i mnohými právy čestnými a výhodami hmotnými. Tak jim dovolil na př. užívati zvláštní pečeti pro listy spolkové. Při průvodech a pohřbech vykázal jim čestné místo. Sodálové směli nálevem vína, kupováním pozemků zlepšiti i své hmotné postavení. Tu ovšem nedivno, že počet družin utěšeně se vzcháhal. Roku 1639 bylo v Čechách a na Moravě 52 družin s 5084 členy. Koncem pak 17. století bylo jich v Čechách 47, na Moravě 27, ve Slezsku 4, celkem tedy 78. Co do povolání byly tu družiny studentské (r. 1648 bylo jich 36), šlechtické, měšťanské, rolnické (na př. v Jindř. Hradci, v Tuřanech, v Olomouci, v Uh. Hradišti), řemeslnické (v Brně, v Olomouci, v Jihlavě), tovaryšské a učňovské. V samotné Praze bylo 16 družin, v Brně 4. Některé z nich měly veliký počet členů. Tak měla rolnická družina v Tuřanech u Brna hned při založení (1634) 90 členů. Rolnická družina olomoucká začala se 180 členy (r. 1636), kteří jsouce roztroušeni v 44 okolních dědinách až na 2 míle vážili každého měsíce cestu do družinských schůzí. Družina rolnická v Uherském Hradišti na Moravě měla

hned v prvním roce (1663) svého trvání 540 členů, r. 1669 již 1800, roku pak 1675 dokonce 5000 členů. Poněvadž někteří ze soddálů měli až 6 mil do města, byly záhy v okolních městech zřizovány odbočky se samostatným výborem a starostou v čele. K nejslavnějším družinám náležela akademická družina šlechtická v Olomouci. V seznamu jejích členů z let 1580—1668 je uvedeno 8 korunovaných hlav, 8 knížat, 22 kardinálů, 90 hrabat, 100 baronů, 50 opatů, 400 rytířů a 4000 doktorů.

A o voce tohoto družinského ruchu bylo všude znamenati. Kde dříve panovala lhostejnost náboženská a její věrná družka mravní zdivočelost, počalo klíčiti símě náboženského nadšení a křesťanského mravu. Pověstným v té příčině bylo v polovici 17. stol. okolí Prahy, zejména Královské Vinohrady. Vinice, které tam byly většinou ještě z dob Karla IV., obdělávali vinaři, kteří je měli buď najaty nebo byli prostými dělníky. Poněvadž nikdo nepečoval o jejich duchovní blaho, žili v divokém manželství, ba mnozí z náboženské neuvědomělosti odpadali k protestantství. Toho si povšimla měšťanská družina pražská, jejímž horlivým členem byl vladyka Felix Václav Had z Proseče, ředitel

vinických hor. A co neudělala? Pozvala o hlavním svátku družinském Nanebevzetí Panny Marie vinaře na schůzi do své družinské kaple. Lze si představit překvapení vinařů, když se octli najednou v tak vzácné společnosti. Před vystavenou velebnou svátostí klečel v předu starosta družiny kníže Václav z Lobkovic, za ním Kolovratové, Martinicové, Lažanští, Šternberkové, Waldšteínové, Černínové, primátor města Prahy a všichni se vroucně modlili. Po skončení pobožnosti pozval výbor družiny vinaře na příští neděli k slavnému procesí po Praze. Přišli a líbilo se jim to. Zároveň projevili přání, že by také měli rádi podobnou družinu. „Dobrá“, odvětili sodálové, „ale pak musíte začít nový život.“ A vinaři začali. Zanedlouho vrátilo se jich 45 do církve katolické a po krátké době hlásilo se jich 70 do družiny, která tam byla r. 1665 zřízena s názvem „družina sv. Isidora“. Členové její dali se nejprve důkladně poučiti o sv. víře, a pak pustili se do práce. Vinice rozdělili si na 24 okresy, v jichž čele stáli „otcové“, kteří dohlíželi na pořádek. Poté jali se potírat různé zlozvyky, jako klení, opilství, a naléhali na urovnání divokých manželství. Také jim bylo se utkati s protestantskými pastory a židy,

z nichž tito otravovali vinaře svými krčmami, brlohy to všech neřestí, onino tajným odváděním od víry katolické. A ovoce účelně prováděné práce se ukázalo brzo. Mariánská družina způsobila v životě oněch prostých a zanedbaných lidí takový obrat, že sám arcibiskup Matouš Ferdinand z Bilenberka, uděluje tu r. 1647 svaté biřmování, veřejně jej pochválil a všem postavil za vzor.

V Jičíně v Čechách všecko kázání jesuitů ukázalo se bezvýsledným, ba ani hrozby Waldšteiny nepomáhaly. Sotva však zapustily tu kořeny družina studentská a o něco později družina měšťanská, bylo město brzo katolické. — Blah. Jan Sarkandr, byv ustanoven r. 1616 od kardinála Dietrichsteina farářem v Holešově, pokládal za nejúčinnější prostředek k obnově dohasínající tu katolické víry, zřízení Mariánské družiny. — O studentských sodálech vešlo u protestantů v přísloví: „Ti hoši jsou horší než jesuité. Jesuité nechodí za námi aspoň do domů, tito však leží nám ustavičně v uších se svou Marií, se zpovědí, se mší.“

A skutečně pro sv. víru nebyla sodálům žádná o b ě ě příliš těžká. V Chebu r. 1631 vrazilo nepřátelské vojsko do kostela, kde právě ministroval sodál při mši sv. Suroví

vojáci začali ho tupiti. Tahali ho za vlasy, ba až poličkovali. Sodál konečně ustoupil nátlaku. Ale již tu byl druhý, třetí a ten vytrval přes všechny výsměšky až do konce mše sv.

V Olomouci r. 1640 dostal sodál-student smutnou zprávu, že otec je těžce nemocen. „Ach — a otec není katolíkem“, — toť byla první jeho myšlenka, první starost. Ale hned si věděl poraditi. Otce doporučí modlitbám spolusodálů a sám se vydá na cestu k domovu. Měl domů asi 16 mil cesty. Šťastně doraziv, ihned naléhá na otce, aby se stal katolíkem. Než marně! „Tedy se, tatínku, pomodlete aspoň Zdrávas.“ „To neumím“, odvětí rozmrzele otec. „Budu vám předříkávati“, prosí dále, „říkejte za mnou.“ Otec říkal. A konec toho? Nazítří požádal o katolického kněze a stal se katolíkem. A velkomyslnost odměnil Bůh také velkomyslně. S vírou vrátilo se otcí i zdraví.

Olomoucká družina sv. Isidora, v níž bylo zastoupeno okolí Olomouce, měla nepřítel. Jakýsi mocný pán zakázal svým poddaným návštěvu družinských schůzí pod tělesným trestem a pokutou 100 tolarů. A co sodálové? Mnozí byli ochotni raději jíti na schůze a podvoliti se trestu. Než ředitel jim to rozmluvil. I docházeli tedy aspoň soukromě kře-

diteli a radili se s ním o záležitostech duchovních. Jeden dokonce vyměnil svůj lepší statek za horší, jen aby přišel pod jiného pána a mohl se zúčastňovati schůzí. Jiní zase dohodli se mezi sebou, aby vždy aspoň jeden potají se vybral na schůzi a poté oznámil ostatním, co se tam dalo.

Asodálové uměli pro víru nejen trpěti, ale také *a p o š t o l o v a t i*. Tak na příklad několik vybraných žáků rozdělilo se na dvě části a vykládali lidu v kostele katechismus způsobem opravdu svérázným. Zatím, co jedni se dotazovali, činili námitky, zkrátka zastupovali lid, odpovídali druzí na otázky, námitky vyvraceli a představovali učitele. Ovšem takový způsob poučování byl lidu nový a nanejvýš zajímavý. Nedivno tudíž, že lid se jenjen hrnul k výkladům těchto mladých apoštolů.

Na Broumovsku v Čechách dorazila do kteréési dědiny před nedělí posádka. Důstojník, mariánský sodál, otázel se hned osadníků, kam chodí na služby boží. „Již dlouho jsme bez nich. Daleko široko není kněze“, — zněla smutná jejich odpověď. Druhého dne v neděli ráno zvoní najednou na věži kostela. Za chvíli táhne vojsko v řadách ke kostelu a sním přihnouse i davy lidu. Všich-

ni čekají, až se ukáže kněz. Tu vystoupí před mřížemi důstojník a začne vykládati vojákům katechismus. „Hoši, umíte dělati kříž?“ „Umíme“, odpovídají vojáci a hned jej dělají. „Ale, ale“, opravuje důstojník, „tak se kříž nedělá. Tak se dělá, hezky foremne a ne jako by pěstí jezdil okolo nosu!“ Po kříži došlo na Otčenáš. „Posvěť se jméno tvé — modlíme se v Otčenáši“, vykládá důstojník dále. „Miluji císaře pána, vždyť je to hodný pán. Kdyby mi ho někdo chtěl tupiti, nestrším toho. Nevím, snad bych mu dal políček. Rozumíte?“ „Rozumíme“, odpovídají vojáci. „A vy uděláte podobně, rozumíte!“ „Rozumíme, pane lajtnant.“ „A přece daleko více, než císaře, miluji Pána Boha. Onť císař celého světa a císař tak dobrý. Kdyby mi ho tedy někdo tupil, jemu se rouhal, měl bych mlčet? Nebudu mlčet a vy také nemlčte! A potupí-li někdo velebnou svátost, nebo mši sv., nebo blah. Pannu Marii, nebo církev sv., budu mlčeti, ozvu se.“ A lid s vojskem jako jeden muž volal: „Nebudeme mlčeti, ozveme se!“ A tak to šlo dále. Netřeba ani dokládati, jak asi příklad takového důstojníka působil na lid.

Sodálové — apoštolé sv. víry, ale také apoštolé — blíže n s k é l á s k y. Právě

v oněch pohnutých dobách 17. století měli k ní hojně příležitosti. Po nešťastné bitvě na Bílé Hoře (r. 1620) dali se mnozí Čechové pod záminkou svobodného vyznání víry vy-
lákati do ciziny. Než brzo toho pykali. Ožebračení, s trnem zklamání v srdci vraceli se brzo do rodné země, kde šklebila se na ně bída. A právě takových ubožáků ujímali se sodálové a skýтали jim, čeho potřebovali k založení nové domácnosti. Při tom ovšem nezapomínali ani na jejich duši a přičiňovali se, aby je vyvedli z bludu.

Roku 1665 zemřela v Uherském Hradišti chudičká žena, odkudsi z ciziny. Nebylo nikoho, kdo by ji pochoval. A tu nabídku se řediteli hned několik sodálů, že jí tu službu prokáží. R. 1689 našel sodál tamtéž nemocného žebráka v kaluži. Ihned ho káže donést do svého domu, ošetřuje ho, dá ho zaopatřit, a když po několika dnech ubožák zemřel, pochoval ho. Na Zelený čtvrtek býval v přemnohých družinách krásný zvyk, že starosta družiny umýval 12 starcům nohy a družina je podarovala.

Některé družiny vytkly si tento účel blízké lásky i na družinském razítku. Tak na př. pražská družina vlašská, již r. 1573 založená, dala si na pečeti vyrýt: „Pro Deo

et paupere" (pro Boha a pro chudé). Náměstek její Dominik Bossi skýtal r. 1601 přístřeší šedesáti chudým, takže se jeho domu začalo od té doby říkati „vlašský špitál“.

Než sodálové dokázali také skutkem, že opravdová zbožnost zcela dobře se snáší i s rekovností a nadšenou láskou k vlasti. R. 1611 protestantští stavové donutili císaře Rudolfa II., aby se zřekl vlády ve prospěch bratra Matyáše. Nešlo jim tu tak o osobu, jako spíše, aby si vynutili na novém panovníku hojně ústupků jak ve věcech politických, tak náboženských. Mezi jiným také žádali, aby vysocí úředníci královští, Slavata a Martinic, neohrožení to katolíci, postoupili svá místa protestantům. Co se tu namodlili sodálové, co naprosili nebeské Matky a svatých patronů českých, aby k tomu nedošlo. Věděliť dobře, že by to znamenalo pro ně býti vydánu na milost a nemilost protestantů. A Bůh toho nedopustil. Matyáš, poznáv ve Slavatovi a Martinicovi muže rázné a prozíravé, oblíbil si je a ponechal je v úřadě. Pak zase konány po celé Praze děkovné modlitby, že prosba jejich vyslyšena.

Než sodálové bojovali netoliko modlitbou, ale dovedli také tasiti meč. Roku 1639

rozlétlo se Prahou: Švéda Banner táhne na Prahu. Ihned se zbrojí na obranu. Také študenti se nabízejí a sestoupí se v tak zv. „legii mariánskou“. A brzo táhnou s lopatami a rýči, aby konali opevňovací práce. Název „Mariánské hradby“ hlásá až dodnes Pražanům chrabrost družiny studentské. A když nepřítel přitřhl, byl odražen, takže s nepořízenou ustoupil od Prahy. Nejvíce se při tom vyznamenala studentská legie Mariánská. V odměnu za to dostala od císařského velitele Gallasa prapor, na němž skvěl se na jedné straně obraz P. Marie, na druhé český lev. — Ještě jednou dokázali pražští sodálové svou hrdinnost. R. 1648 zmocnil se švédský generál Königsmark zradou Malé Strany, odkudž strašně dotíral na Prahu. Tehdáž sodálové všech družin postavili se jako jeden muž na obranu Prahy a pod vůdcovstvím P. Plachého T. J. konali pravé divy statečnosti.

Podobně dokázali svou statečností brněnští sodálové r. 1645. Bylo to právě o hlavním svátku družinském „Nanebevzetí Panny Marie“, kdy vojevůdce švédský Torstenson podnikl všeobecný útok na Brno a nejzřejměji dorážel na postavení studentů. Než se zlou se potázel. Pokaždé byl krvavě odra-

žen. Vida marnost svého počínání, odtáhl po třech dnech s nepořízenou.

Tak utěšeně rozvíjely Mariánské družiny (počtem něco přes osmdesát) blahodárnou svou činnost po nivách koruny svatováclavské. Sodálové proniknutí jsouce duchem sv. víry a ohněm obětavé lásky, neznali jiné radosti, leč pracovati pro Krista a jeho sv. věc. A někteří položili pro tento cíl i život. Na prvním místě sluší jmenovati samého zakladatele českých družin, bl. Edmunda Kampiána, který brzo po odchodu z Prahy byl hrozným způsobem umučen v Anglii (roku 1581). K němu druží se bl. Melichar Grodecký T. J., který r. 1619 vykrvácel pro víru v Košici v Uhrách a bl. Jan Sarkandr, umučený v Olomouci r. 1620 pro zpovědní tajemství. A nejen mezi kněžími, ale i v řadách studentstva vyvstal hrdina, jehož skráně zdobí věnec palmy mučednické. R. 1629 doprovázel P. Burnatého T. J. na apoštolské cestě po Turnovsku mladý gymnasista Jan Rokyta. V Rovensku obořili se na něho jinověrci žádající, aby odpadl od víry. „Neodpadnu“, zněla určitá a rázná odpověď, a toto „neodpadnu“ stálo ho i život.

A přece družiny, ač tak blahodárně působily, nenalezly všude milosti. Bylo to zase

peklo a jeho nástroj svobodné zednářstvo. Spojenému úsilí zednářstva podařilo se přimět papeže Klementa, že, ač nerad, zrušil r. 1773 řád jezuitský. Jeho zrušením hynuly i Mariánské družiny. Nepřátelé církve katolické, vyhánějící jezuity ze země, zrušovali zároveň i „sektu jezuitskou“, jak Mariánským družinám přezdívali. U nás císař Josef II. vydal dekret, v němž se čte doslovně: „Zrušujeme na věčné časy všechny kongregace Mariánské v Čechách.“ Člověk míní — Pán Bůh mění. Jak tyto „věčné časy“ jsou v moci lidské, to nám ukáže stať další.

4. Na úsvitě nového období.

Dne 21. července 1773 rozezvučely se v kostele „al Gesù“ v Římě zvony, ohlašující začátek noveny předsvátkem sv. Ignáce, zakladatele Tovaryšstva Ježíšova. Papež Kliment XIV., slyše vyzvánění, tázal se, co znamená. „Začíná se novena k sv. Ignáci“, dostal odpověď. „Mýlíte se“, odvětil na to smutně papež, „nevyzvánění se napočest Svátých, nýbrž umíráčkem. A skutečně právě toho dne, dohnán byv hrozbami nepřátelských dvorů, ovládaných svobodnými zednáři, podepsal „úmrtní“ list Tovaryšstva Je-

žíšova. Dne 16. srpna bylo zrušovací breve prohlášeno ve všech kolejích, noviciátech a ostatních domech Tovaryšstva Ježíšova v Římě. Generál řádu P. Ricci byl dán do vazby a ostatní členové řádu byli uvězněni ve svých domech. Zrušením Tovaryšstva byla podřata životní síla i Mariánských družin, poněvadž převážná většina jich byla řízena a vedena kněžími Tovaryšstva Ježíšova. Nepřátelé církve zajásali, upřímní katolíci hořce zalkali.

Než Prozřetelnost Božská zmařila i tentokráte nekalé záměry nepřátel a nalila jim pelyňku do číše radosti. Katolické dvory vynutily na papeži zrušení Tovaryšstva, ale vydědenců ujala se pravoslavná carevna ruská Kateřina II. a popřála jim útulku ve svých zemích. Přes všecko naléhání nepřátel, ba i samé apoštolské stolice, Kateřina nedovolila prohlásiti zrušovací breve ve svých zemích, a tím trvání řádu v Rusku bylo nedotčeno. Nástupce pak Klimenta XIV., Pius VI., dokonce jej schválil aspoň pro Bílou Rus. Zatím i smýšlení panovníků se změnilo na prospěch jesuitů. Smutnou zkušeností dospěli k přesvědčení, že zrušením Tovaryšstva byli vlastně nejvíce potrestáni sami. Revoluční hnutí se vzráhalo, otřásajíc zá-

klady států, a dostoupilo vrcholu ve Francii, kde hříchy předchůdců odpykala královská rodina pod gilotinou. Proto ohlédali se po pomoci, aby zdolali tyto revoluční snahy. Nejlepší prostředek proti tomu spatřovali ve znovuzřízení Tovaryšstva Ježíšova. I obrátili se na papeže Pia VII., který jejich přání vyhověl a Tovaryšstvo r. 1814 vzkřísil pro celý svět. Tím vzešly i nové naděje červánky Mariánským družinám. Ovšem s počátku šlo to zvolna. Dílo zkázy bylo příliš veliké, aby se dalo v brzkou odčinit. Teprve pozdějším pokolením bylo popřáno klidit ovoce. Uvedu několik číslic, z nichž vysvitne ponenáhle vzestup rozvoje Mariánských družin.

Všech družin od prvního jejich založení r. 1563 až do r. 1912 zřízených a k Mateřské družině římské přivtělených bylo 35.252. Od roku 1913 do r. 1921 bylo jejich založeno 9501. Z těch bylo 91 kněžských a bohosloveckých, 323 pro muže, 1370 pro jinochy, 442 studentských, 260 pro hochy, 858 pro ženy, 5561 pro dívky, konečně 215 pro ženy a dívky.

Ani země slovaňské nezůstaly v úctě mariánské za ostatními národy. V první řadě sluší tu jmenovati pobratimský národ

slovinský. Jen v diecési lublaňské (597000 duší) bylo r. 1922 na 466 družin, s úhrnným počtem 44000 sodálů. V Lublani sámé je 44 družin se 4000 sodály. V ostatní diecési je 250 družin dívčích (30000 sodálek), 90 družin jinošských (4873 sodálů), 70 družin pro ženy (6000 sodálek) a 12 družin pro muže s 572 sodály. — V diecési lavantské (Maribor) je 342 družin, průměrně o 300 členech. Družinské hnutí šíří časopis „B o g o l j u b“ s přílohou „Marijino cvetje“, který má 40.000 odběratelů.

Daleko za Slovinci stojí Ch o r v a t é. Celkový počet družin u nich je 132. Nejčetněji jsou zastoupeny v diecési záhřebské (51), djakovarské (17) a vrhbosenské (28), v ostatních 8 diecésích je hnutí družinské teprve v plénkách. Družinský časopis „Pod zastavom Bezgrješne Djevice“, který vycházel šestkrát do roka, bohužel zašel. Nyní je orgánem Mar. družin „Glasnik presvetoga Serca Isusova“ s přílohou pro družiny.

Podobně jako na Slovinsku, vzkvétají družiny i mezi P o l á k y. Na 380 družin asi s 35.000 členy, počínajíc od družiny šlechticů až do družiny úředníků, železničních zřízenců, mistrů, učňů, pracuje tu ruka v ruce o utvrzení a prohloubení katolického ži-

vota. Družinský list „Sodalis Marianus“ vychází dvanáctkrát do roka.

A jak je tomu u nás *Čechoslovánů*? Od roku 1872, kdy byla v Praze zřízena první družina v sirotčinci u sv. Notburgy, až na naše časy vzrostl jejich počet na 174 s okrouhlým počtem členů 12.220. V Čechách je jich 65 s 4343 sodály, na Moravě 94 s 7183 sodály, ve Slezsku 9 s 498 sodály. Zejména v poslední době jeví se všude čilý zájem pro hnutí družinské. K tomu přispěly hlavně dvě okolnosti — založení družinského časopisu „Ve službách Královny“ a zakládání družin bohosloveckých a kněžských. R. 1907 vydala Mariánská družina pánů v Praze vkusně vypravený „Sborník Mariánských družin“, v němž vylíčila blahodárnou činnost družin mezi katolickými Slovany. Ovocem tohoto Sborníku bylo hned rok nato (1908) založení časopisu „Ve službách Královny“. Že časopis našel úrodnou půdu, o tom svědčí nejlépe hojný počet odběratelů (přes 5000).

Vedle časopisu mají na tomto rozmachu hnutí družinského i družiny bohoslovecké a kněžské lví podíl. V nich dostalo se družinám odborně vyškolených ředitelů, kteří, jsouce proniknuti láskou k Rodičce Boží,

hledí tuto lásku vštěpovati i do srdce sobě svěřených oveček. Tak byly založeny družiny bohoslovecké v Olomouci (1907), v Praze (1910), v Českých Budějovicích (1913), družiny kněžské na Velehradě pro diecesi olomouckou (1908), v Brně (1914), v Praze (1910), v Králové Hradci (1922). A účinek toho brzo se dostavil. Ihned zákládány nové družiny, a to i na venkově, a s nimi probudil se i čilý katolický život, vrcholící v hojnějším přijímání sv. svátostí. V poslední době učiněn i pokus s družinami dětskými (9), který se znamenitě osvědčil.

K tomu přispěly nemálo i družinské sjezdy a odborné sjezdy ředitelů. Tak byl roku 1908 pořádán první velkolepý sjezd družinský na posv. Velehradě a dvě léta na to, r. 1910 v Praze, r. pak 1921 v Brně, jehož se zúčastnilo na 4000 sodalů a sodálek. Na nich se sodálové i z nejdlejších končin naší drahé vlasti vzájemně poznali a počali se cítiti dítkami jedné velké rodiny Mariánské. Od té doby pořádáno — zejména na Moravě — i několik sjezdů krajských, jež hnutí družinské jen posílily.

Jak z tohoto obrázku patrno, Mariánské družiny podobají se mohutnému stromu,

jenž po celém okrsku zemském rozpíná své větve a jej svým ovocem oblažuje.

A což teprve, jak pestrý obraz skýtá se, přehlédneme-li jednotlivé stavy, jež se tulí k praporu Královny nebes! Vidíme tu kněze, šlechtice, úředníky, studenty všech možných škol, měšťany, kupce, rolníky, řemeslníky, učně, muže, ženy, jinochy, panny, ba i malé cídiče bot v Beírutu, kde mají svou vlastní kvetoucí družinu.

Strom poznává se po ovoci. Nuže, jaké ovoce nesou Mariánské družiny? Zůstaly i za našich dob věrny svému vznešenému poslání? Způsob boje, válečnictví se za našich časů úplně změnilo. Přizpůsobilo se vynálezům nynější doby. A totéž lze říci do jisté míry i o činnosti dnešních družin Mariánských. Sodálové, chtějí-li čeliti nepřítelům, musí užívatí týchž prostředků jako oni, ovšem pokud nejsou špatné. A proto i výcvik sodálů, musí se nésti jiným směrem, než za dob starých.

Družiny nové mají něco společného s družinami starými. Je to touha, jakési posvátné závodění o sebezdokonalení a sebeposvěcení. A je jim toho také na výsost potřebí. Čím je vojínu otužilost a duch vojenský, tím je sodálovi křesťanská

dokonalost. K tomu cíli nesou se všechny přednášky a pobožnosti. Aby jí dosáhli, berou častěji útočiště k Pánu Ježíži v nejsvětější svátosti oltářní, živí se často jeho tělem, konávají duchovní cvičení. Vedle toho pěstuje se obzvláště duch kázně, ovšem bez újmy rozumné samočinnosti a podnikavosti. A obojího je potřebí. Jaký je to muž jenž nezná kázně a nedovede zapřítí svých choutek? A naopak zase sebe lepší kázeň neprospívá, ubíjí-li se samočinnost a stává-li se člověk bezmyšlenkovitým strojem.

Druhý bod, jemuž se věnuje zvláštní péče, je *v ý c h o v a a p o š t o l s k á*. Úkol ten berou na sebe různé odbory, jimž stojí jeden člen představenstva v čele. Tak jsou tu na příklad odbory *a p o l o g e t i c k é, ř e č n i c k é*, kde se sodálové cvičí v odrazení útoků na sv. víru. Dále bývá tu odbor *v z d ě l a v a c í*, jenž pořádá poučné přednášky a zřizuje veřejné čítárny. Mnohé družiny jsou i spisovatelsky činny. Jiné dávají pořádati konference, misie, duchovní cvičení, kde toho potřeba a není nikoho, kdo by se toho ujal. Zejména tisku věnuje se zvláštní pozornost. Kolik dobrých knih, brožur, novin vzniklo působením sodálů do rodin, kam dříve neměly přístupu! Kolik veřejných míst-

ností opatřeno katolickými listy, kde bychom je byli dříve marně hledali! A jde-li o veřejný projev katolického přesvědčení, jsou to v první řadě zase sodálové, kteří s velkým sebezapřením obcházejí domy, burcují netečné, chabým dodávají srdce, rozplašují liché obavy.

A jako jsou sodálové apoštoly víry, tak jsou i apoštoly lásky. V první řadě jsou to ovšem spolusodálové, jimž nabízejí služby lásky. Onemocní-li někdo z nich, navštívují ho; je-li chud, pomáhají mu i hmotně. U vchodu do družinské kaple bývá pokladnička, do níž leckterý halíř neb i koruna zapadnou, „by nikdo nevěděl“. Mimo to jsou mezi nimi i zámožnější, kteří rádi udělají ze svého nadbytku. Platí lékaře, opatřují léky, pokrmy, ba nejednou se stalo, že umožnili nemocnému změnu podnebí a tím ho vyrvali jisté smrti. Ve větších městech ujímají se zanedbaných dětí, zřizují laciné kuchyně, shromažďují učně, služby, zřizují pro ně vzdělávací kursy, skýtají jim slušnou zábavu. Ano nezřídka se i stává, že, nedbajíce denní únavy, obětují jim večerní svůj oddech a sami je vyučují. Horlivost některých sodálů nezná mezí a musí obezřetností ředitelovou býti udržována v pravých mezích. Aby to

vše mohli podniknouti, pořádají *M a r i á n - s k é a k a d e m i e*, jichž čistý výnos na to věnují. O vánocích stavívají jesličky, pořádají loterie, šatí chudé děti. A kolik nadšených *Vicenciánů* vyšlo z řad *sodálův*? Kolik duší děkuje za věčnou záchranu obětavosti *sodálské*? Byl to nejednou *sodál*, jenž právě v nejvyšší čas přivedl kněze a tak účet po desítiletí nevyrovnaný vypořádán a duše v posledním okamžiku zachráněna.

Ještě na jednom poli dobývají si *sodálové* odjakživa *vavříků*, a to péčí o *z v e l e b e n í b o h o s l u ž b y*. Proto každá družina hledí si zřídit co nejdříve pěvecký sbor, aby se zpěvy nesly důstojně k trůnu *Královny nebes*. A jak často závodí horlivost *sodálů* o čestný úřad, kdo má krášlit oltář nebo zdobit kapli! Mimo to pamatují i na chudé *venkovské kostelíky*, na *Spasitele* v zemích *misijních*, aby i tam měl poněkud důstojný příbytek. Ve větších družinách dívčích scházejí se horlivé *sodálky* ve volných chvílích, pletou, šijí nebo opravují *kostelní roucha*, jimiž pak podělují chudé kostely.

Než srdce lidské potřebuje též *z á b a v y* a to platí zvláště o mládeži. I tomuto požadavku srdce lidského snaží se družina vyhověti. A přece je veliký rozdíl, jak pozírá na

zábavy Mariánská družina a jak se dívá na ně svět. — Družině zábavy nejsou nikdy cílem. Sodálové nebaví se jen proto, aby se bavili, ale aby tím snáze a rychle dosáhli vytčeného sobě cíle. Pookráti po pracích denního života, vyměnit si navzájem nabyté zkušenosti, posílit se k novým bojům, utvrdit se v obapolné lásce a v lásce k družině — toť jsou cíle, jež sledují družiny zábavami. Jim jsou zábavy prostředkem k vyššímu cíli, který je posvěcuje a zušlechťuje. K tomu konci zřizují si některé družiny o d b o r y p ě v e c k é, d í v a d e l n í, h u d e b n í, t ě l o c v i č n é, v ý l e t n í a p o u t n í. Zejména v městech scházejí se členové po odpolední pobožnosti družinské k společné zábavě — bez lihových nápojů — a tu hrají, zpívají, žertují, přednášejí veselé kousky. V určitou hodinu všichni, jak se sešli, zase se rozejdou. Samo sebou se rozumí, že duší všeho toho je ředitel, jenž má největší radost, jsou-li všichni veselí. Kolik hříchů se tím zamezí, co dobrého způsobí zejména pro budoucí život. Nevinné mládí — šťastné stáří. Tím klade se základ k rodinnému štěstí, k životu vpravdě křesťanskému. V místě, kde je více družin, bývá zvykem, že se scházejí k tak zvaným „v e č í r k ů m“, aby se

vzájemně poznaly, vyměnily si názory a uradily se o společném postupu.

Vedle těchto právě vyjmenovaných odborů bývají v družinách ještě jiné, na příklad agitační, jenž stará se o získání družině nových členů, odbor střádalový, zejména u družin jinošských, jenž sbírá úspory členů a učí je spořiti. Při všem tom mnoho závisí na místních poměrech, v jakých sodálové žijí. Samo sebou se rozumí, že i tu platí ona zlatá zásada: „Ne vše možné najednou, ale raději méně a dobře.“ Jinak se činnost družiny příliš drobí, čímž trpí vnitřná kázeň a družinský duch. Přes to zůstává vždy hlavní věcí: sama sebe posvětit a státi se dokonalým. Je-li toho dosaženo, družina pokračuje, jinak i při sebe pestřejší činnosti chřadne a brzo pocítí smutné toho následky.

Tím jsme aspoň v hlavních rysech načrtli působnost a činnost Mariánských družin v přítomnosti. Ze všeho toho je patrné, že i dnes vane v nich svěží duch, jenž je činí časovými a mocnými baštami proti duchu nevěry a nemravnosti. Že Německo má tolik rozhodných a vzdělaných katolíků, za to z veliké části děkuje Mariánským družinám, jež jako síť jsou rozestřeny jak po městech,

tak i venkově. Že se Vídeň probudila k čino-rodému křesťanství praktickému, na tom hlavní zásluhu, jak sami nepřátelé uznávají, mají Mariánské družiny. Kde jsou družiny, tam je organisace, a kde je organisace, tam je pokrok; a kde se stále kráčí vpřed, tam kyne vítězství ne-li hned, tedy jistě v budoucnosti!

5. *Z tajů lásky.*

Slavná je minulost Mariánských družin, čestná i přítomnost. Za žádný list ze svých dějin nemusí se styděti. Každý mluví o velkodušnosti a hrdinství jejích členů. Než tu se naskýtá otázka, co je onou hybnou silou, jež tak krásná díla vytvořila a stále vytváří?

Je to především kouzelná m o c l á s k y k R o d i č e B o ž í. Jest to láska dítěte k matce, která dítě proniká, takže se hledí matce ve všem líbiti. Proto se jí cele zasvěcuje s tělem i s duší a volí pod jejím praporem bojovat i strádati.

Az této něžné úcty a lásky roní se vláh a m i l o s t i B o ž í. Z rukou Mariiných přijali jsme Ježíše, skrze ni dostává se nám i nyní života milosti Božího. A proto, kdo ctí a miluje Marii, skrze ni dostává milosti, a kdo ji

hodně ctí, bývá i hojně omilostněn. Odtud v družině to množství milostí!

A tutomilostdružina také chrání před mrazivým dechem zkaženého světa. Již vzpomínka „Jsem dítko mariánské“ působí mocí kouzelnou na srdce, které matku dětinně miluje. K tomu mají sodálové v družině po ruce ředitele, jenž je jim rádcem, přítelem, otcem, a se vším se mu rádi svěřují. Je tu dobrý příklad spolubratrů, spolusester, pod týmž praporem seřaděných a za týmž cílem spějících.

Než kde je milost, tam je i láska. A kdo miluje, ten také rád pracuje a se obětuje. Odtud onen podivuhodný zápal sv. apoštolů, ona úžasná neohroženost sv. mučedníků, ona neúporná velkodušnost světců a velikánů.

A proto, kde je družina dobře řízena, tam dostaví se blahodárné účinky samy sebou — účinky v srdci jednotlivců: opravdové ctnosti, duchovní radost, láska bliženská, apoštolský duch — účinky blahodárné v nejbližším okolí: dobrý příklad, apoštolát víry, apoštolát lásky, apoštolát utrpení. Ovšem to žádá o b ě t a v ě h o ř e d i t e l e, jenž nehledá, co jeho jest, ale stále má na očích svého trpícího Spasitele. On také nezoufá při zdánlivém neúspěchu nebo zklamání, ale

stále si opakuje: „Nepracuji pro sebe, ale pro Krista. Dělal jsem, co jsem mohl, ostatní ponechávám Bohu.“

Toť kouzlo, jež dodává Mariánským družinám nového života, nové síly, ale také časovosti nikdy nehynoucí.

Stanovy Mariánských družin. Obecná pravidla.*

1. O podstatě Mariánských družin.

1. Družiny mariánské jsou náboženská sdružení, zřízená k uctívání Rodičky Boží a schválená sv. Stolicí.

Účel jejich je:

a) pěstovati u členů vroucí oddanost, úctu a dětinnou lásku k blah. Panně Marii.

b) učiniti z nich dobré křesťany, kteří by se z lásky k nebeské Matce upřímně snažili sami sebe posvěcovati.

c) vychovávatí apoštoly, kteří by podle svého stavu přispívali také k spáse a posvěcení bližních a hájili církve sv. proti útokům lidí bezbožných.

2. Poněvadž blah. Panna Marie je hlavní patronka těchto družin, uznávají ji všechny za Paní a dají si název podle některého jejího tajemství nebo jména. K tomuto hlavnímu jménu přidávají si ještě název některého Svatého, jakožto druhého patrona družiny.

*) Volný výtah ze stanov vydaných od P. Fr. Wernze, generála Tov. Jež., dne 8. prosince 1910.

3. Ač Mariánské družiny byly založeny pro všechny věřící, přece úplně souhlasí s jejich vnitřním zařízením a také přináší větší užitek, zakládají-li se vždy pro jednotlivé stavy téhož věku a povolání, na př. družiny hochů, jinochů, mužů, studentů, kupců, dělníků a pod.

2. O společných cvičeních Mariánských družin.

1. Mariánské družiny konávejte schůze možno-li jednou za týden (nejlépe v neděli a ve svátek) a to v den a hodinu, jak je určují zvyk nebo pravidla. Bez příčin zcela mimořádných (na př. pro nepřítomnost členů o prázdninách) nemají se tyto schůze nikdy vynechávat, ani po měsíce letní přerušovat.

2. Obvyklý pořádek cvičení při schůzích bývá tento: Zatím co se sodálové scházejí, modlí se buď různec nebo se něco duchovního předčítá, nebo zpívá. V ustanovenou hodinu zahájí se schůze mariánskou písní. Kde je to zvykem, modlí se družina malé Hodinky Panny Marie nebo Neposkvrněného Početí (nebo jen část jich). Poté vzývá se Duch sv., načež následuje

krátká promluva ředitele. Po promluvě je loretánská litanie a ostatní obvyklé modlitby družinské. Na konec udělí ředitel svaté požehnání a schůze zakončí se mariánskou písní.

3. Mimo tyto schůze řádné konávají družiny p o b o ž n o s t i m i m o ř á d n é, jako jsou generální sv. přijímání, duchovní cvičení sv. Ignáce a svátky družinských patronů.

4. Společné sv. přijímání bývá několikrát do roka (nejlépe měsíčně) a to buď o svátcích Páně, blah. Panny Marie nebo druhého patrona družiny, není-li zvláštních příčin pro jiný den.

5. Družina koná každoročně několika-denní d u c h o v n í c v i č e n í se společným sv. přijímáním. Dobu, délku, jakož i pořádek jejich určuje ředitel. Nejvhodnější k tomu je ovšem doba svatopostní a místo pokud možno od světa a přátel odloučené (t. zv. „soukromá duch. cvičení“).

6. Svátky titulární slavívají družiny nějakou slavností duchovní. Zvláště svátek blah. Panny Marie, patronky družin, předchází devítidenní neb třídenní p o b o ž n o s t. V družinách, jež mají za druhého patrona sv. Aloisa, konává se na jeho po-

čest t. zv. „šestinedělní pobožnost sv. Aloisa“.

7. Družiny slavívají všechny svátky a slavnosti s takovým leskem, jak to připouštějí poměry a jak toho žádá společenské postavení sodálů. Při tom jest se arci stříci vši liché okáزالosti, jež družinského ducha spíše oslabuje, nežli podporuje.

3. O odborech a akademiich.

1. Poněvadž Mar. družiny snaží se vésti členy k svatosti co možná největší a také na okolí blahodárně působiti, jest třeba, aby všemožně živily zbožnost svých členů a naváděly je ke skutkům bliženské lásky. Sem patří: nabádati jiné k přijímání sv. svátostí, zdobiti chrám Páně, pěstiti kostelní zpěv, zhotovovati pro chudé kostely bohoslužebná roucha, podporovati misie, pořádati exercicie, býti činným v katol. spolcích, konati skutky lásky (návštěva nemocných), podporovati katol. tisk a literaturu, ujímati se mládeže a pod.

2. Aby mohly družiny tuto činnost zdárněji rozvinouti, je nejlépe zřídit si, pokud to ovšem počet a jakost členů dovoluje,

zvláštní odbory* s vlastním zřízením a přesně vymezenou činností. Rozumí se, že tyto odbory podléhají autoritě ředitele družiny.

3. Je také v duchu Mar. družin (zvláště studentských), utvoří-li aspoň jednu, nebo více akademii.** Tím šíří se obzor sdálů v otázkách vědeckých, literárních a sociálních, jich odborné studium prohlubuje se a pod vedením odborníků tříbí se pravý úsudek o věcech katolické víry a mravů.

4. Řízení Mariánských družin.

1. Vrchní řízení Mar. družin je svěřeno řediteli. Ten má ve všem, co náleží k duchovní nebo časné správě družiny, plnou moc. Uzná-li pro blaho družiny za vhodné, má právo stanovit i zvláštní pravidla a dávat různá nařízení — ovšem pokud se neprotiví stanovám všeobecným. Také může i dřívější nařízení pozměnit nebo docela zrušit, a to i bez souhlasu družiny. Přes to však radno, aby všechny zá-

* Na př.: tiskový, eucharistický, misijní, zpěvácký, paramentní, charitativní, pro zdobení chrámu Páně, zábavní (u jinochů) a p.

**Akademie jsou vědecké kroužky, jež konají pravidelně schůze s přednáškami a diskusemi.

važnější věci předložil výboru a jeho dobrozdání bez důležité příčiny nepomíjel.

2. K řízení a správě družiny má ředitel po ruce družinský výbor. Skládá se zpravidla ze starosty, dvounáměstků, tajemníka, ze šesti neb i více radních, z cvičitele čekatelův a pokladníka. To jsou funkcionáři hlavní a jen ti tvoří výbor.

Je-li třeba může ředitel jmenovati i jejich náhradníky: podtajemníka, místocvičitele, místopokladníka nebo i jiné, a může jim přiznati hodnost a práva funkcionářů hlavních.

3. Ostatní funkcionáři nižší, jako sakristáni, vrátní, knihovníci, čtenáři, mají toliko funkce výkonné, ačkoli mnohé z nich jsou rovněž velmi důležité. Počet jejich řídí se místními potřebami družin.

4. Jmenování funkcionářů nižších závisí na svobodném výběru ředitelově. Funkcionáře hlavní (výbor) má sice také právo jmenovati, ale obyčejně volí je valná hromada z terna, jež ředitel sám pro každý úřad zvlášť sestaví. Uzná-li však ředitel k rozkvětu družiny jiný způsob za přiměřenější, může mu dáti v obou případech přednost.

5. Úřady (funkce) volí se ročně a

to v dobu zvláštními pravidly nebo zvykem stanovenou*. Uprázdní-li se některý úřad před časem, postará se ředitel o jeho obsazení.

6. Moc a rozsah pravomoci družinského výboru, jakož i nižších funkcionářů uděluje a určuje ředitel. Mohou ji tedy užívatí jen v té míře, jak jim byla ředitelem propůjčena.

5. O přijetí a výluce sodálů.

1. Kdo chce vstoupiti do Mar. družiny, žádej za to ředitele, jemuž jedině přísluší právo přijímati. Nejlépe je, dá-li se žadatel uvéstí nebo doporučiti některým sodálem. Podmínky přijetí jsou tyto: bezúhonnost mravů, určitý věk a stav, jednotlivými družinami vymezený, konečně pevná vůle zachovávat i pravidla.

*) V mnohých družinách je moudré ustanovení, že nikdo nesmí býti zpravidla vícekrát po sobě volen starostou než třikrát. Osvědčil-li se však tou měrou, že jeho další zvolení je na prospěch družiny, nestačí k jeho zvolení prostá většina jako dříve, ale žádá se dvoutřetinová.

U nás bývá tento způsob volby; Odstupující výbor sestaví družině terno. Každý sodál napiše jednoho z navržených na volební lístek. Kdo obdrží naprostou většinu hlasů: je starostou, dva ostatní náměstky. Nato ředitel společně se třemi zvolenými doplní ostatní členy výboru.

2. Skutečné přijetí do družiny předchází **z k u š e b n í d o b a** (kandidatura), která trvá aspoň dva měsíce. Po tu dobu je čekatel povinen plnit všechny povinnosti, jež družina ukládá svým členům. Přijde-li někdo z cizí družiny, může býti ihned přijat, vykáželi se doporučujícím listem svého ředitele, že vedl život bezúhonný a pravidelně navštěvoval družinské schůze. Jinak jest se mu podrobiti zkušební době delší nebo kratší dle uznání ředitelova.*

3. **S l a v n é p ř i j e t í** nových sodálů koná se dvakráte nebo i častěji do roka, a to o titulárních svátcích družiny nebo o svátcích blah. Panny Marie.

4. Když se blíží **d o b a s l a v n é h o p ř i j e t í** čekatelů, ředitel předloží výboru jména těch, kteří by se po jeho soudu mohli přijmouti. Výbor vysloví se buď pro přijetí, nebo podá své námitky, načež ředitel po zralé úvaze rozhodne kdo má býti přijat, kdo čekati, či snad býti odmrštěn.

5. Do družiny, zřízené pro určitý stav nebo povolání, nemá se nikdo přijímati, leč kdo je **t é h o ž s t a v u**, nebo že by ředitel z vážných příčin jinak usoudil.

6. Sodálové řádně přijatí zůstávají

*Zatím navštěvuje schůze jako host.

trvale členy družiny, pokud jí dobrovolně neopustí, nebo z ní jako nehodní nejsou vyloučeni.

7. Kdo se ze sodálů nebo čekatelů značně proviní proti všeobecným povinnostem křesťanským nebo stanovám družinským, budiž z družiny vyloučen. O vyloučení rozhoduje vždy ředitel. Sluší se však, aby se v případech zvláště obtížných poradil napřed s výborem.

6. O obecných povinnostech sodálů.

1. Družinská pravidla nezavazují sama o sobě pod hříchem ani těžkým ani lehkým a také neukládají větší závaznosti, než přikázání Boží nebo církevní. Poněvadž je však sodálové v den přijetí vzali dobrovolně na sebe, sluší se, aby si jich vážili co nejvíce a je co nejsvědomitěji plnili. V nich obsaženy jsou veleúčinné prostředky, aby družina mohla svému vznešenému poslání dostáti.

2. Dobrý sodál budiž především v zorným křesťanem a žij úplně dle učení sv. církve katolické. A proto chval, co ona chválí, zavrhuje, co ona zavrhuje a ve všem

tak smýšlej, jako ona. Také se nikdy nestyď ani v životě soukromém ani veřejném jednati jako věrný a poslušný syn Matky tak svaté.

3. Sodálové vynasnažujte se co nejvěrněji konati všechny p o b o ž n o s t i, k životu horlivému nezbytné. A proto k a ž d o d e n n ě :

a) r á n o, jakmile vstanete, vzbudte krátce víru, naději a lásku, poděkujte božské velebnosti za přijatá dobrodiní a obětujte Bohu všechny práce s úmyslem, získati odpustky, kterých vám lze toho dne dosíci. Poté vykonejte na počest blah. Panny Marie družinské modlitby „třikráte Zdrávas Maria a Zdrávas Královno“;

b) věnujte, pokud možno, d e n n ě aspoň čtvrt hodinky na rozjímání a obcujte nejsv. oběti mše sv. ; modlívejte se také posvátný růženec nebo Hodinky mariánské;

c) v e č e r před spaním zpytujte bedlivě svědomí, vzbudte dokonalou lítost nad hříchy celého života, zvláště však toho dne spáchanými a pomodlete se k Matce Páně „třikráte Zdrávas Maria a Pod ochranu tvou se utíkáme“.

4. Střežte se pilně všeho p ř á t e l s t v í a nepotřebného styku s o s o b a m i š p a t n ý m i

nebo podezřelými. Varujte se také neslušných knih a divadel a vůbec všech příležitostí, jimiž byste mohli duše své uvést v nebezpečenství nebo bližního pohoršiti.

5. Každý sodál, pokud možno, měj svého stálého zpovědníka, a to kněze zbožného, učeného a rozvážného. Tomu odhaluj své svědomí zcela upřímně a dávej se jím řídit a vésti ve všem, co náleží k životu duchovnímu.

6. Čekatel, prve než dostane medailku, vykonej generální sv. zpověď, nerozhodne-li zpovědník jinak. Poté však nepřestávej na společných sv. přijímáních, pravidly předepsaných, ale přistupuj k nim i častěji dle rady zpovědníkovy.

7. Výborná je rada sv. Otce Benedikta XIII., aby všichni sodálové vykonávali generální sv. zpověď jednou nebo dvakrát do roka od předešlé počínajíc. Nejvhodnější k tomu je doba duchovních cvičení, nebo měsíční obnovy, neb konec roku.

8. Výzvu sv. Stolic k dennímu sv. přijímání, jež se týká všech věřících, mají zvláště sodálové na sebe obracet. Proto se všem důtklivě doporučuje, aby přistupovali ke stolu Páně nejen o dnech, kdy jako sodálové mohou získati plnomocné

odpustky, nýbrž aby si osvojili onenzbožný a Kristu Pánu a církvi sv. tak milý obyčej, choditi často, ano i denně k sv. přijímání.

9. Blah. Panna Maria je přední ochránkyně všech družin Mariánských a proto se sluší, aby sodálové lnuli k ní zvláštní úctou. Snažte se tedy jejích vznešených ctností následovati, skládejte v ní veškerou důvěru svou a nabádejte se navzájem k dětinné lásce a oddanosti k ní.

10. Všichni hleďte v pravý čas zúčastňovati se družinských schůzí jak řádných tak mimořádných. Přítomnost sodálů lze různým způsobem zaznamenávatí podle zvyklostí jednotlivých družin. Kdo nemůže přijíti do schůze, omluv se co nejdříve ústně nebo písemně řediteli, jenž rozhodne, zdaž udaná omluva platí.

11. Poněvadž zakládání odborů úplně souhlasí s duchem družin (srov. čl. 3.), jest si velice přátí, aby se každý sodál některého z nich činně zúčastnil; po případě lze to učiniti i závazným.

12. Všichni osvědčujte svou horlivost také soukromě skutky tělesného i duchovního milosrdenství. Zvláště získávejte pro družinu, kdo se vám zdají způsobit. Tak stanete se pravými apoštoly

cti a slávy boží a přesvaté Matky své.

13. Ve věcech družinských poslouchejte všichni ochotně a oddaně rozkazů a rad ředitelových. Rovněž prokazujte povinnou úctu a poslušnost starostovi a ostatním členům výboru, ano i nižším funkcionářům v jejich úřadě.

14. K sobě navzájem chovejte se bratrsky a skřesťanskou láskou a doporučujte často na modlitbách Pánu Bohu potřeby družiny a sodálů zvláště nemocných. — Odebere-li se některý sodál na věčnost, vyprovodte ho, pokud možno, všichni k poslednímu odpočinku a obětujte soukromě za něho modlitby. Mimo to pomodlete se za něho společně Hodinky za zemřelé nebo jiné modlitby a dejte sloužit mši sv., aby se mu dostalo odpustků oltáře privilegiovaného.

15. Na výlohy družinské přispívej každý buď dobrovolnou almužnou, dovolují-li mu to poměry majetkové, nebo určitým, ale malým obnosem, jaký je stanoven zvykem.

16. Kdo se na čas nebo trvale vzdálí ze sídla družiny, oznam to řediteli, aby mu mohl dle potřeby vystavit doporučující list, že je sodál a že zasluhuje býti přijat

do družiny. List doporučující podepíše ředitel a starosta družiny.

Aby pak nepřítomní sodálové, kterým se nelze po celý rok nebo ještě déle zúčastňovati schůzí, nepozbyli odpustků, ať vstoupí v novém bydlišti do družiny stavu jejich přiměřené. Není-li po soudu ředitele dřívější družiny oprávněné překážky, záleží vstup do nové družiny pouze na svolení jejího ředitele.

Sodálové i za své nepřítomnosti dopisujte občas řediteli nebo starostovi a vynasnažujte se, pokud možno zachovávatí zbožná cvičení družinská. Veďte si také všude jako horliví a uvědomělí katolíci a řádní mariánští sodálové.

Sodálové, kteří jsou v cizině, ať o b n o v í o hlavní slavnosti záslib soukromě a zašlou jej písemně družině na důkaz, že i v cizině lnou věrně k praporu mariánskému.

7. O hlavních funkcionářích nebo výborech.

1. Členové výboru mají v té míře, v jaké nad ostatní vynikají úřadem, vynikati nad

ně i ctností a horlivostí a ukazovati to bedlivým šetřením všech pravidel.

2. Pravidla svého úřadu plňte co nejsvědomitěji a ve všech obtížích obraťte se na ředitele. Jemu vydávejte počet z úřadu a řízení a utíkejte se k němu o radu. Také rádi přijímejte od něho pokyny, abyste se stali spolehlivými pomocníky jeho úřadu v řízení družiny.

3. Při výborových schůzích (kon-sultech)*, svolaných ředitelem nebo na jeho rozkaz starostou, zúčastněte se rokování a hlasování. Za usnesení výboru platí, co bylo prostou většinou výboru přijato, ředitelem schváleno a řádně uveřejněno. Usnesení, byť byla i jednohlasně přijata, jsou bez souhlasu ředitelova neplatná.

4. Při schůzích výborových pronášejte úsudek svůj jasně a upřímně. Neusilujte nikdy mínění svého jiným vnutiti a nedávejte se vésti sebeláskou nebo osobním prospěchem. Vždy mějte na mysli jen větší čest a slávu Boží a duchovní blaho družiny.

5. Hodlá-li kdo předložiti něco ve výbo-rové schůzi, co by mohlo naraziti na obtíže,

*Doporučí se svolávat výborové schůze aspoň jednou za měsíc. V nich předsedá ředitel nebo s jeho dovolením starosta.

sděl to napřed soukromě řediteli. Ten pak rozhodne, zda je radno onu věc přednésti a projednati či nic.

6. **S t a r o s t a** je svým postavením první z funkcionářů a takřka pravá ruka ředitele. S ním předsedá schůzím, jsa ovšem podroben autoritě ředitelově a má podíl na řízení družiny, zvláště při přijetí a vyloučení sodálů.

7. **P r v ý a d r u h ý n á m ě s t e k** jsou pomocníky starostovými, v jehož úřadu mu radí a pomáhají. Je-li starosta nepřítomen, zastupuje ho první náměstek, schází-li i tento, druhý náměstek.

8. **T a j e m n í k** (jednatel) zapisuje jednání schůzí výborových, vede hlavní deník družinský, vyhotovuje a podpisuje přijímací diplomy sodálů, listy doporučující, dopisy, zprávy a jiné úřední spisy. Při tom jest se mu ovšem spravovati úsudkem a vůlí ředitele a starosty. Každá družina má tyto tři knihy: knihu jednatelskou, družinský deník a družinské album (t. j. seznam sodálů).*

9. **Č l e n o v é v ý b o r u** zastávají úřad rádců v (konsultorů) nejen ve schůzích vý-

*Mimo tyto tři knihy, které nemají v žádné družině chybět, mívají družiny ještě zápisník, v němž se zaznamenává návštěva sodálů, a knihu ohlašovací (pořádek služeb Božích, přání ředitelova a j.)

borových, kde také hlasují, ale i soukromě, kdykoli je zavolá ředitel neb starosta. Proto ať hledí poznati jednotlivé sodály a všechny družinské záležitosti, varujíce se ovšem při tom všeho stranictví a nekalých úmyslů.

10. **Cvičitel** má úkol poučovati čekatele o družině a uváděti je ve zvyky a v ducha družinského. Také podává řediteli zprávu o chování čekatelů v družině i mimo ni, aby mohl dle toho snáze rozhodnouti o jich přijetí, o prodloužení čekatelství nebo úplném propuštění.

11. **Pokladník** sbírá almužny a stále příspěvky sodálův a dobrodincův. Zpravidla mívá na starosti družinské peníze a spravuje na rozkaz ředitele nebo starosty družinské výdaje. V účetních knihách a ostatních listinách nechť dbá přesnosti a přehlednosti. Vůbec chovejž se ve všem jako věrný strážce malého pokladu blah. Panny Marie, který je mu svěřen.

8. O funkcionářích nižších.

1. **Funkcionáři nižší** vynikejte, podobně jako hlavní, zbožností a láskou k družině. Svůj úřad zastávejte s pravou horlivo-

stí a docházejte k řediteli, kdykoliv toho úřad váš vyžaduje.

2. Družina mívá aspoň dva s a k r i s t á n y. Ti upravují vhodně kapli pro družinské schůze a opatřují všecky potřeby družinské pro výkony náboženské.

3. Družina měl také dva nebo více z a p i s o v a t e l ů. Jejich úkol je naznačovati ve zvláštní knížce návštěvu sodálů nebo omluvy ředitelem uznané.

4. Č t e n á ř pečuje o duchovní četbu, jestliže se při družinských cvičeních konává. Rovněž ohlašuj, kde je to zvykem, svátky svatých a týdenní řád církevní.

5. K n í h o v n a budiž svěřena jednomu nebo několika k n í h o v n í k ů m. Povinností jejich je v určité dny a hodiny vyložití sodálům seznam družinských knih, půjčovati knihy a vrácené zařaditi.

6. Protože ředitel a starosta nemohou vždy navštěvovati nemocných sodálů, nutno jmenovati zvláštní n a v š t ě v o v a t e l e n e m o c n ý c h, a to ze sodálů zvlášť horlivých a obezřetných. Ti ať hledí při návštěvě nemocné duchovní rozmluvou obveseliti a potěšiti. Přitíží-li se nemocnému, oznamte to bez prodlení řediteli, aby nemocný mohl býti zavčas zaopatřen sv. svátostmi.

7. Úřady jak hlavní tak i nižší, těmito stanovami vypočítané, jsou všem družinám společné. Vedle těchto úřadů může ředitel, uzná-li to za prospěšné, ještě jiné úřady zříditi a obor jejich působnosti vymeziti.

9. O vzájemném styku Mariánských družin.

1. K většímu rozkvětu družinské myšlenky vřele se doporučují společné sjezdy sodálské a sjezdy družinských ředitelů. Účel jejich je poraditi se o prostředcích duchovního pokroku a pravé zbožnosti sodálské. Záhodno je také občas mimo kapli pořádati sodálské večírky, a to buď pro jednotlivé družiny nebo pro všechny družiny místní.

2. Zvyky vydávati a čísti časopisy, jež jednají o věcech družinských, je dlužno jen co nejvíce chváliti a doporučovati, protože seznamují sodály s duchem družinským.*

3. Také je prospěšno k větší cti a slávě Boží a zvýšení úcty k blah. Panně Marii, aby sodálové spřízněných družin nebo zemí u-

*Každý sodál, pokud možno, odebírej družinský časopis „Ve službách Královny“ Praha II. Ječná ul. 2.

tvořili mezi sebou s v a z y se společným výborem v čele.

10. *O pravidlech místních.*

Pravidly m í s t n í m í slují ustanovení, která přizpůsobují obecná pravidla poměrům doby, místa a osob jednotlivých stavů. Platnost jejich jest pro místní družinu stálá, jako ostatních pravidel. Jimi se vymezují zvláštní úkoly, jež si vytkla družina, jakož i prostředky, jimiž chce jich dosíci.

K nim druží se různá ustanovení a nařízení výborových schůzí nebo ředitele, jež mají jen dočasnou platnost a mohou býti kdykoliv zrušena. Tak na př. o počtu a době schůzí družinských, společných sv. přijímání, družinských slavností (na př. slavného přijetí). Určují zvláštní podmínky přijetí (věk, trvání čekatelství), dobu voleb, počet výborů, jakož i odbory a jejich zařízení a p. Tato pravidla místní a ostatní nařízení nesmějí ovšem nikdy odporovati stanovám obecným.

Aby si je sodálové lépe vštípili do paměti, buďtež aspoň jednou do roka veřejně čtena (nejlépe před volbami nebo při nastolení úřadů).

Vstoupit či nevstoupit?

Především je jasno: vstup do družiny není k spasení nevyhnutelně potřebný. I bez ní můžeš dojít zcela bezpečně spásy. Běží tedy jen o radu. Církev katolická má mnoho prostředků spásy. Některé z nich (jako sv. svátosti) jsou naprosto nutné, jiné (na př. náboženské spolky) nám spásu usnadňují. K nim náleží i Mariánská družina. Vstoupit tedy do ní nebo nevstoupit je ponecháno úplně na vůli jednoho každého.

V Pompejích, jež byly r. 69 po Kr. zasypany zemětřesením, byl nalezen u jednoho vchodu domovního nápis: „Salve lucrum“, „Ať žije zisk!“ Zisk — to je ten kouzelný proutek, který otvírá neomylně srdce. Co získám vstupem do družiny — tážeš se snad i ty. Na to ti již předem odpovídám: Více získáš, než dáš. Družina více skýtá, než žádá.

A) Co dává družina?

a) Právo na zvláštní ochranu Rodičky Boží. Mariánská družina, jak patrně z názvu, je sdružení ctitelů Panny Marie. Členové jeho zasvěcují se Matce

Páně. „Volím si tě dnes za Paní, Přímluvkyní a Matku a pevně si umiňuji, že ti budu v budoucnu vždy sloužiti“ — toť stručný obsah zaslubu při přijetí do družiny. A na to církev ústy ředitelovými odpovídá: „Přijímám tě mocí apoštolské stolice do družiny Panny Marie a činím tě účastným všech odpustků a výsad.“

Zvláštní ochrana Matky Páně — není to veliký zisk? „Miluji-li Pannu Marii, mám zabezpečenu svou spásu“ — říkával veliký ctitel Panny Marie sv. Jan Berchmans. Pozemská matka tvá snad již dávno hnije, ale tvé srdce potřebuje matky stejně, jako kdysi za dětských let. „Šedesát let je mi již a pořád nemohu žíti bez matky“, pravil kdysi slavný misionář P. Roh T. J. Tvé hříchy tě snad děsí a bojíš se předstoupiti před nebeského Otce? Svěř se s tím nebeské Matce, ona tě k němu dovede. — Doléhá-li všednost života na tvé srdce a pokouší-li se utlumiti v něm všechny vznešené vzněty a city, upři svůj zrak na zářný a vábivý vzor Neposkvrněné, jdi za ním a dovede tě k šťastnému cíli.

„Od té doby, co jsem v družině“, tak

vyznal vysoký úředník řediteli družiny, „snáze se přemáhám, rodinný život je daleko krásnější. Moje choť je nad tím plna radosti. Jak to přišlo? Vznešený příklad bolestné Matky naučil mne vše klidně a s radostnou odevzdaností do vůle Boží snášeti.“ A jiný sodál prohlásil: „Když celodenní prací zmořen vracím se večer do rodiny, tu prvý pohled padne na obraz Panny Marie a ten mi praví: „Musíš býti dobrým otcem podle vzoru nazaretského.“

Děsíš se snad hodinky smrti? Zasněžil-li ses Matce Páně, neboj se. Pomni, že nebylo slýcháno, aby koho zejména v hodině smrti opustila, kdo se k ní v životě často s důvěrou utíká. A přece v družině se k ní tak často utíkáš, tak často ji vzýváš, čeho by ses tedy strachoval?

b) Vstupem do družiny dostane se ti zkušeného vůdce v duchovním životě. Není to veliký zisk? Jak často se zachmuřuje obzortvého duchovního života? „Zastavit se nesmím, nýbrž musím jíti vpřed“, to je ti jasno — leč kterou cestou dlužno jíti, abych nezbloudil? Pokušení na tebe dorážejí — kdo ti poradí, jak si máš v nich vésti? Úzkostnými pochybami jsi zmítán, kdo ti je rozpráší? Pro všechny

tyto chmurné chvílky života dává ti družina po bok vůdce, na něhož se můžeš obrátiti se svými mučivými těžkostmi.

c) Družina sama stane se ti zdrojem přehojných milostí. Družinská pravidla budou ti strážným andělem denního života. Ukáží ti cestu, abys nezbloudil a za neprozřetelný krok na cestě života nepokal později hořkou lítostí.

Každá družinská schůze bude ti vzpruhou v bojích denního života a vyjasní ti zakalený obzor. Promluvy ředitelovy rozvinou před tebou obraz Neposkvrněné vždy s jiného hlediska osvětlí ti její krásu a povzbudí tě k jejímu následování. Při hlaholu Mariánských písní a při společných modlitbách družinských bude ti jakoby ses vždy octl na jiném světě, zapomeneš na trampoty a lopoty drsné skutečnosti.

K tomu častější přijímání sv. svátostí, denní zpytování svědomí, duchovní četba — to vše jsou zdroje milostí, jež nemohou se minouti účinkem u duše, která jich svědomitě užívá. Mimo to při každé družinské schůzi můžeš získati hojnost o d p u s t k ů a častokráte do roka plnomocné odpustky, což by ti jinak ušlo.

Proto praví o mariánských družinách sv. Alfons Liguori: „Mariánské družiny jsou archou Noemovou, v níž vyvolená duše nalézají útočiště před záplavou hříchů a pokušení, jež valí se světem.“ Důvod, proč je semenišťem všech ctností, spočívá v tom, že skýtá hojně prostředků ujíti záhubě a udržeti se v milosti Boží, k nimž lidé mimo družinu žijící mají jen nesnadný přístup. Z toho uzavírá týž světec: „Kdo nepřináší k družině, dopouští se průměrně více hříchů, než dvacet jiných dohromady, kteří pilně navštěvují družinské schůze.“

Ze všeho toho rodí se v srdci sodálově nelíčená radost, spojená s blahým vnitřním klidem, a ta vyváží všechny radovánky dítek tohoto světa. S ní dá se nanejvýš srovnat zářivá radost a důvěřivá bezstarostnost, tryskající z nevinné tváře dítěte, spočívajícího na klíně mateřském.

d) Vstupem do družiny stáváš se členem veliké Mariánské rodiny. Všecky modlitby, všechna záslužná díla, konaná sodály po celém širém světě, stávají se rodinným majetkem všech členů družin a tedy i tvým. Modlí-li se a spíná denně přes milion duší ruce své k Bohu, zdaž tu může nebe odolati tomuto soustředěnému

útoku tolika prosebníků? Zdaž může Matka Páně oslyšeti volání tolika dítek? A na všech milostech, jež tyto prosby nebi vynucují, máš podíl i ty jako člen oné velké rodiny. Není to nanejvýš potěšlivé?

A až přijde tvá poslední hodinka a uloží tě do hrobu, tvoji známí na tebe již dávno zapomenou a i ten křížek, hlásající tvou památku na tvém hrobě, zpuchří, ale družina na tebe nezapomene. V družinách celého světa ozývá se při schůzích: „Modleme se za zemřelé sodály!“ A všichni mohutným hlasem odpovídají: „Odpočinutí věčné dejž jim, ó Pane!“ — Krom toho v oktávě všech věrných dušiček bývá v jednotlivých družinách obětována mše sv. za všechny zesnulé sodály, jimž ještě není přáno patřiti na velebnou tvář Boží.

e) Konečně družný život sociální a tolika duší pro vše dobré zanícených je neocenitelným zdrojem milostí. V družině nalezneš ideální duše téhož stavu a téhož věku, týmž pokušením vystavené, které směle jdou za týmž cílem. Zdaž již to není pro každé ušlechtilé srdce mocnou pobídkou pustiti se s nimi v běh a závodit o palmu vítězství? Jich ukázněné chování a ušlechtilé rozmluvy tlumí nízké city, jež budí

v tobě zamořené okolí zkaženého světa. Apoštolský duch jednotlivých sodálů, nekonečně vynalézavý v získávání duší, takřka živelní silou zaněcuje chladná srdce a strhuje k neohroženému vyznání víry.

Při tom se však družina neuzavírá ani přirozeným citům srdce lidského, dopřávajíc mu zejména v družinách mládeže všelike zábavy a kratochvíle. Po pobožnostech scházívali se sodálové na mnohých místech k družné zábavě, zazpívají si, pobaví se, zasmějí se, aby pak tím čileji a radostněji šli po svých pracích.

Uvaž všechny tyto výhody, jež skýtá družinský život, a rci: „Není to velký zisk, vstoupit do družiny? Ještě chci vědět, co žádá družina“, odpovíš, „a pak teprve budu odvažovat, co je výnosnější.“ Proto připojuji ti hned také, co od tebe družina požaduje.

B) Co žádá družina?

a) Celé křesťany od hlavy až k patě, ne polovičaté — nejen takové, kteří snad dovedou o náboženství krásně mluvit, ale kteří také vždy a všude křesťansky žijí! Družina předpokládá u sodála jako něco samozřejmého, že v neděli a ve

svátek nezamešká služeb Božích, že nekoná služebných prací, že zachovává ustanovené posty, nekleje, nesváří se, žije čistě, zkrátka že se snaží svědomitě zachovávat jak přikázání Boží tak církevní.

b) Opravdovou touhu po stavovské dokonalosti po příkladu nebeské matky, Panny Marie. Dokonalost záleží v lásce. Nejnižší stupeň dokonalosti je varovati se všech vědomých těžkých hříchů. Sodál snaží se vystoupiti výše. Vystříhá se bedlivě i všech dobrovolných všedních hříchů. Jakmile ho svědomí upozorní: to nedělej, to uráží Boha, neptá se dále, je-li to těžký nebo všední hřích, nýbrž beze všeho uvažování a kolísání hned od toho upustí. „Potius mori, quam foedari“ — „spíše zemřít, nežli se pokáletí“ — toto heslo kteréhosi knížecího rodu má i sodál napsáno na svém sodálském štítě.

Družina tedy nespokojuje se u svých členů jen tuctovou zbožností, jen zevnějším výkonem, nýbrž žádá od nich vnitřné oduševnění všech výkonů. Modlitba, práce, utrpení, tyto stěžejné body, kolem nichž se točí celý náš život, vše to snaží se proniknouti duchem živé víry, oživit dechem dětinné důvěry v Boha a posvětití vzpo-

mínkou na všudypřítomného Boha a nebeskou Matku. Jako rybka v nekonečném moři, tak žije sodál v Bohu, z Boha, pro Boha. A ve všem tom svítí mu zářným příkladem Rodička Boží, kterou si zvolil za matku a pod jejíž zvláštní ochranu se postavil. Proto horlivě ji uctívá, k ní se často utíká, se vším se jí svěruje. Když umíral veliký ctitel mariánský sv. Jan Berchmans, jsa teprv 22 let stár, tázal se ho jeho přítel: „Který prostředek se ti nejvíce osvědčil na cestě k dokonalosti?“ A světec na to: „Od toho dne, co jsem se rozhodl státí dokonalým, usiloval jsem o to na základě úcty Mariánské.“

c) Apoštolského ducha, jevícího se ve skutcích křesťanské lásky a apoštolské horlivosti pro spásu bližního. „Spravedlivý živ jest z víry“ — praví sv. Pavel. A sv. Jakub podobně: „Víra bez skutků je mrtva.“ Víra je světlo. Světlo svítí a zaplašuje tmu. Proto žádá družina od svých členů, aby při vhodné příležitosti poučovali nevědomé ve víře, útočící na víru odráželi, hledajícím pravdu pomáhali ji naléztí. Sodál nemá býti bojácným, nýbrž otevřeně má se zastati sv. víry nebo sv. církve. Světlo léčí. Srdce oživené světlem sv.

víry nutně sálá teplem lásky. „Františku, jdi, zapal všecko“, s těmito významnými slovy propouštěl sv. Ignác sv. Františka do Indie. I ze sodála musí vyzařovati všude teplo, kamkoli přijde. Vidí-li slzu v oku, hledí ji osušit, setká-li se s bídou, hned přemýšlí, jak jí odpomoci. Proto družina navádí stále své členy, aby postavili své síly do služeb lásky. Děje se to obyčejně v konferencích sv. Vincence, v nádražní misii, v lidových katechesích, v dětských besídkách a p.

d) Konečně ode všech sodálů žádá družina a p o š t o l á t d o b r é h o p ř í k l a d u. Zůstaneť povždy pravdou přísloví: „Slova zní, příklady hřmí.“ Když ženevský biskup Mermillod, jako mladý kněz úchvatně kázal o nejsvětější svátosti oltářní, chtěla se přítomná protestantská paní přesvědčiti, zdaž také jedná dle toho, jak káže. Vědouc, že kněz každého dne večer před uzamčením kostela v něm chvíli pobývá, skryla se v koutku, odkud bylo viděti na hlavní oltář. Mermillod jako obyčejně přišel a hluboce se ukloniv před svatostánkem, vykonával tu obvyklou pobožnost. Před odchodem poklekl ještě jednou a na znamení hluboké úcty k svátostnému Spasiteli políbil zemi. V tom zaslechne šumot, ohlédne se

a spatří vznešenou dámu. „Co tu děláte v tuto chvíli?“ — tážese přísně. „Odpusťte“, odvětila žena, „jsem protestantka a chodila jsem na vaše krásná postní kázání. Než stále kroužila myslí mou pochybnost: ‚Zdali pak také kazatel tomu věří, co tak výmluvně hlásal?‘ I rozhodla jsem se o tom se na vlastní oči přesvědčit.“ Netrvalo to dlouho a paní stala se katoličkou. Mocnější než slova je příklad!

A právě proto v Mariánských družinách se přísně k tomu přihlíží, aby sodálové vždy a všude vystupovali jako pokorné a čisté dítky Neposkvrněné Panny. Raději málo členů, ale příkladných, než mnoho členů nepořádných, dávajících pohoršení — toť bylo odedávna zásadou kvetoucích družin. A právě tímto výběrem členů horlivých, zářících opravdovým křesťanským životem, zjednaly si Mariánské družiny onu úctu, jíž jim ani nepřátelé nemohou upřít.

Vstoupit či nevstoupit — zněla počáteční otázka. Vezmi nyní váhu a polož na jednu misku povinnosti, jež ti ukládá družina, a na druhou výhody, jež ti skýtá a kam se závazí skloní, dle toho vol! Nepochybuji, že srdce šlechetné upře zrak tam, kde mu svítí obraz Neposkvrněné.

Odpustky a výsady družinské.

1. *Odpustky udělené sodálům.*

a) Plnomocné odpustky:

1. V den přijetí. **P o d m í n k a:** sv. zpověď a sv. přijímání.

2. V hodinu smrti. **P o d m í n k a:** svatá zpověď, sv. přijímání, vzývání jména Ježíš.

3. O svátcích: Narození Páně a Nanebevstoupení Páně. — Neposkvr. Početí, Narození, Zvěstování, Očišťování a Nanebevzetí P. Marie. **P o d m í n k o u:** sv. zpověď, sv. přijímání, modlitba na úmysl sv. Otce.

4. V den dušiček, vyzpovídají-li se a přijmou Tělo Páně. Tyto odpustky lze také přivlastniti zemřelým sodálům.

5. Jednou v týdnu. **P o d m í n k o u:** svatá zpověď, sv. přijímání, účast na schůzi družinské.

6. V den společného sv. přijímání, přistou-
pí-li s ostatními (sv. zpověď).

7. O duch. cvičeních, nebo jednou za měsíc v den duchovní obnovy. **P o d m í n k o u:** sv. zpověď, sv. přijímání, návštěva Nejsv. svátosti oltářní a modlitba na úmysl sv. Otce.

8. Jednou za měsíc, vyzpovídají-li se ku

poctě měsíčního patrona, přijmou tělo Páně, pomodlí se denně třikrát Otčenáš, Zdrávas a Sláva Otci . . . Lze také přivlastniti duším v očištění. (Pius X., 14. listop. 1912.)

9. Ředitelé Mar. družin jsou zmocněni udělit nemocným sodálům v den sv. přijímání plnomocné odpustky. Podmínkou: Povzbudí nemocného k trpělivosti, aby vše, třeba i smrt, snášel s odevzdaností do vůle boží a pomodlí se s ním před obrazem Ukřižovaného třikrát „Otčenáš“ a „Zdrávas Maria“ na úmysl sv. Otce.

b) Plnomocné a neplnomocné odpustky.

1. Sodálové mohou získati všechny odpustky t. zv. „římských štací“, navštíví-li v určité dni družinskou kapli nebo veřejný kostel. K získání odpustků plnomocných žádá se sv. přijímání.

Poznamka. Římskými štacemi slovou jistě kostely v Římě, do nichž se od času papeže Řehoře Vel. konají prosebné průvody kajicné. Dni, pro tyto průvody (štace) stanovené a odpustky účastníkům kynoucí, jsou tyto: a) plnomocné: Boží hod vánoční — Zelený čtvrtek — Boží hod velikonoční — Nanebevstoupení Páně, b) neplnomocné: 30 let a 30 kvadragen (kvadragena = 40 dnů) o svátcích: sv. Štěpána, sv. Jana Ev. a Mláďátek — na Nový rok — na Tři krále; na neděle: devítník, první a druhou po devítniku, — na Velký pátek, Bílou sobotu, každý den v týdnu velikonočním, na provod-

nou nedělí — na sv. Marka, v prosební dni, na Boží hod svatodušní a o dnech týdnu svatodušního. c) 25 let a 25 kvadragen o květné nedělí. d) 15 let a 15 kvadragen na třetí nedělí adventní — na štědrý večer, o jitřní, při druhé mši sv. hodu vánočního — na Popelčnickou středu, o čtvrté nedělí (družebné) postní. e) 10 let a 10 kvadragen na první, druhou a čtvrtou nedělí adventní — o všech dnech (kromě již vyjmenovaných) čtyřicetidenního postu — v sobotu před Svatým Duchem — o všech suchých dnech vyjma svatodušní.

2. Modlí-li se sodál po skončených duchovních cvičeních 40 dní za milost setrvání, získává denně odpustky 200 dní a jednou plnomocné, vyzpovídá-li se v té době a přijme tělo Páně.

c) Neplnomocné odpustky:

Sodálové získávají odpustky:

1. 7 let a 7 kvadr. (7 krát 40 dnů):

a) ve všední dny, obcují-li mši sv.,

b) večer před spaním, zpytují-li svědomí,

c) zúčastní-li se veřejných nebo soukromých družinských schůzí, nebo také zádušních služeb božích, jež dá družina se schválením ředitele sloužiti,

d) navštíví-li chudé, nemocné, vězně, nebo usmíří nepřátele,

e) pomodlí-li se za nemocné, mrtvé, nebo je doprovodí ke hrobu.

2. Odp. 300 dní, kdykoliv se sodálové pomodlí záslib sv. Jana Berchmanse nebo sv.

Frant. Saleského nebo modlitbu „Zdravas Královno“.

3. Odp. 100 dní, kdykoli políbí družinskou medajli ordinariátem schválenou a právo-
platně posvěcenou a říkají: „Nos cum prole-
pia benedicat virgo Maria“. („S božským
dítěm, Máti, rač nám požehnati.“)

2. Plnomocné odpustky udělené věřícím v sídlech družiny.

1. O hlavním svátku mariánském a dru-
hého patrona družiny. P o d m í n k y: svatá
zpověď, sv. přijímání, návštěva kostela ne-
bo kaple, kde družina slaví svůj svátek (po-
čínajíc prvými nešporami) a modlitba na ú-
mysl sv. Otce.

Nemá-li družina druhého patrona, může
ředitel se svolením ordinariátu (řeholního
představeného) určitik získání plnomocných
odpustkův kterýkoli den v roce.

Obě slavnosti mohou se slaviti v kterém-
koli chrámu. Ředitel může je přeložiti i
s plnomocnými odpustky (se svolením bisku-
pa, po případě předst. řeh.) na kterýkoli den
v roce, při čemž je dovoleno sloužiti i při
festum duplex jednu slavnou votivní mši sv.

2. Je-li v kostele (nebo kapli) družinském

po nějakou dobu vystavena nejsv. svátost oltářní 3 dny po sobě. P o d m í n k y : přijetí sv. svátostí, modlitba před vystavenou nejsv. svátostí.

3. *Výsady.*

1. Ředitel družiny může zmocniti k přijetí nových sodálů a k svěcení družinských medailí kteréhokoliv kněze.

2. Hlavy panujících rodin a jich příbuzní do druhého kolena mohou svrchu uvedené odpustky získati kdekoli, požádají-li o přijetí do družiny, vyplní předepsané podmínky a navštíví některý chrám.

3. Sv. přijímání, předepsané k získání odpustků družinských, mohou sodálové vykonati v kterýkoli den oktávu dne odpustkového, vyjma generální sv. přijímání družinské.

4. K získání odpustků stačí obvyklé modlitby družinské při týdenních schůzích, obětují-li se na úmysl sv. Otce.

5. Odpustky, pro schůze týdenní povolené, získají se i tehdy, konají-li se schůze jen dvakrát do měsíce.

6. Všecky odpustky, udělené družinám, neb jež budou jim ještě uděleny, — vyjma

odp. pro hodinu smrti — lze přivlastniti duším v očištění.

7. Mše sv., odkohokoli a kdekoli za zesnulého sodála sloužená, požívá „privilegium altaris“.

8. Také sakristáni a ministranti kaplí družinských mohou tak jako sodálové získati všechny odpustky družinské.

9. Ředitelé družin, řádně ustanovení, jsou bez jakéhokoli přijetí plnoprávními členy družin jimi řízených a požívají všech výsad a odpustků.

10. Ředitel družiny může do družiny, zřízené pro jinochy, přijmouti i dospělé muže a otce rodin. Totéž platí obdobně i o družinách ženských. Ovšem je k tomu zapotřebí vážného důvodu, jako změna stavu (na př. ožení-li se kdo a přes to touží zůstat v družině, poněvadž v místě není družiny jeho stavu přiměřené).

11. Sodál, který byl jednou řádně přijat do družiny, zůstává jejím členem až do smrti, požívaje milostí a výsad, ovšem nevystoupí-li z ní nebo není-li propuštěn.

12. Sodálové, kteří přes rok meškají mimo sídlo své družiny a nemohou se zúčastňovati družinských schůzí, musí, chtějí-li získati odpustky, i v novém bydlišti vstoupiti

do družiny, jejich stavu přiměřené (je-li tam),
ač-li se tomu neprotiví její ředitel a není jiné
vážné překážky, o čemž rozhodne ředitel
dřívější družiny.

Tento seznam odpustků – až na odp. pod čís. 8. —
byl dne 21. července 1910 sv. Otci Plu X. předložen a
od něho schválen.

O B S A H

Z letopisů Mariánských družin

1. U kolébky	1
2. Na vítězném postupu	3
3. Na vinici cyrilometodějské	14
4. Na úsvitě nového období	32
5. Z tajů lásky	41

Stanovy Mariánských družin

1. O podstatě Mariánských družin	47
2. O společných cvičeních Mariánských družin	48
3. O odborech a akademiích	50
4. Řízení Mariánských družin	51
5. O přijetí a výluce sodálů	53
6. O obecných povinnostech sodálů	55
7. O hlavních funkcionářích nebo výborech	60
8. O funkcionářích nižších	63
9. O vzájemném styku Mariánských družin	65
10. O pravidlech místních	66

Vstoupit či nevstoupit?

A) Co dává družina ?	67
B) Co žádá družina ?	73

Odpustky a výsady družinské

1. Odpustky udělené sodálům	78
2. Plnomocné odpustky udělené věřícím	81
3. Výsady	82

Vytiskla
knihtiskárna F. Obziny
ve Vyškově na Moravě.

V SEKRETARIÁTĚ MAR. DRUŽIN

(Praha II, Ječná 2) lze dostat:

**P. Leopold Škarek T. J.,
POD PRAPOREM KRÁLOVNY NEBES.
Sedmé vydání, v Praze 1922.**

**POD PRAPOREM MARIÁNSKÝM,
v Praze 1918.**

**P. Leopold Škarek,
MARIÁNSKÉ DRUŽINY,
časová pastorační pomůcka.**

**Bohumil Spáčil T. J.,
JESUITÉ,
v Praze 1923.**

**Parnisetti-Spáčil T. J.,
CHCEŠ BÝTI DOKONALÝ?
Rozpravy o apoštolském povolání
v Tovaryšstvu Ježíšově.**

**Družinský časopis
„VE SLUŽBÁCH KRÁLOVNY“
ročně 8 Kč.**